

Oktatási intézmények

Célzott kommunikációs
eszköztár

Oktatási intézmények számára létrehozott eszköztár

Jelen dokumentum minden fontos információt tartalmaz arról, hogyan használjuk a kommunikációs eszközöket, amelyeket az eszköztárban és az egyes akció leírásoknál találunk. Maga az akció eszköze lehet egy megbeszélés, amely során megoszthatjuk a gondolatainkat egy adott környezetvédelmi témáról, de lehet az egy honlap is, amelynek segítségével bemutatjuk az elért eredményeket, vagy akár egy plakát vagy információs tábla is, amelyen a legfontosabb üzeneteket közvetíthetjük.

A következő leírásokban számos olyan akciót és kommunikációs eszközt találsz, amelyekkel speciális üzeneteket lehet eljuttatni a címzettekhez (külső és belső célcsoport) a tudatosság erősítése érdekében a hulladékok keletkezésének megelőzése, a keletkezett hulladékok mennyiségének csökkentése, a tárgyak újrahasználata és a hulladékká vált anyagok hasznosításának elősegítése terén.

Célunk az is, hogy lemérjük ezen kommunikációs eszközök használatának eredményességét.

1. Akciófejlesztők bevonása az Európai Hulladékcsökkentési Hét programba

Kik alkotják ezen eszköztár célcsoportját?

Ha azt szeretnénk, hogy az oktatási intézmények részt vegyenek az Európai Hulladékcsökkentési Héten, két különböző, külső és belső célcsoportra kell osztanunk a kommunikációs tevékenységünket.

A belső célcsoport két további alcsoportra bontható:

- pedagógusok: tanárok, vendég tanárok, tanulócsoporthoz személyzet
- a személyzet azon tagjai, akik közvetlenül nem vesznek részt az oktatási-nevelési tevékenységben
 - a takarításért és karbantartásért felelős személyzet
 - az étkeztetésért felelős személyzet (az étkezdékben és büfékben dolgozók)
 - különféle beszállítók.

Külső célközönség:

- maguk a diákok
- közvetetten a szülők, rokonok.

A tanároknak nagy a szerepük a gyerekek környezettudatos gondolkodásának erősítésében, hiszen közvetlenül tudnak hatni rájuk, tudják jó irányba terelni őket. Éppen ezért kiemelten fontos, hogy a tanárok rendelkezzenek a megfelelő tudással a szelektív hulladékgyűjtésről és a különféle anyagok újra hasznosításának fontosságáról. Ismerniük kell a hulladékok keletkezésének megelőzéséhez és a tárgyak, eszközök újrahasználatához kapcsolódó jó gyakorlatokat, valamint a legfontosabb általános tudnivalókat hulladékokról, hulladékgazdálkodásról. Ráadásul érdekeltek is a pedagógusok a keletkező hulladékok mennyiségének csökkentésében, hiszen ez mérsékli az oktatási intézmények kiadásait is.

A tanárok bevonása az akcióba gyakorlatilag elengedhetetlen, mert nélkülük nagyon nehéz pozitív változást elérni a gyerekek gondolkodásában és viselkedésében.

A diákok általában nyitottak a környezetvédelem kérdéseire, de fenntartani az érdeklődésüket a téma iránt nem könnyű feladat. Az oktatási intézményeknek alapvető szerepük van a környezetvédelem tanításában, és abban, hogy a gyerekek megtanulják, mit tehetnek a környezet szennyezésének megelőzése érdekében. Mivel a diákok általában több időt töltenek az iskolában vagy óvodában mint otthon a családjukkal, ezért, amit az oktatási intézményekben látnak és hallanak alapvetően meghatározza a jövőjüket, jövőbeli gondolkodásukat.

A környezetvédelmi, hulladékgazdálkodási témakörök néha elég száraznak mondhatók, ezért a kreatitásnak és az interaktivitásnak kulcsfontosságú szerep jut a diákok bevonásában. Az alapötlet az, hogy a gyerekeket a gyakorlatban is bevonjuk a hulladékgazdálkodásba, hiszen a saját tapasztalataikon keresztül tanulnak a legtöbbet.

Egy másik lehetőség, amikor ezeket a témaköröket és tevékenységeket beépítik az éves tananyagba. Mivel az Európai Hulladékcsökkentési Hét minden év novemberének utolsó hetében kerül megrendezésre, a tanárok ehhez tudják igazítani a tanmenetet.

A gyerekek aktivizálása érdekében a legjobb motivációs eszközök közé tartoznak a versenyek, és a jutalmazás, különösen egy jó jegy az osztálynaplóba.

A javasolt akciók a fent említett tulajdonságok és életkori sajátosságok figyelembe vételével kerültek kidolgozásra.

Melyek a főbb hulladékkal kapcsolatos témák?

Bizonyos akciók általánosságban engednek betekintést a legfontosabb hulladékkal kapcsolatos problémakörökbe, de a legtöbb akció a hulladékok keletkezésének megelőzésére, a keletkezett hulladék mennyiségi csökkentésére, és a tárgyak, eszközök újrahasználatára fókuszál. Ezek mellett néhány akció a szelektív hulladékgyűjtést és a hulladékká vált anyagok újrahasznosítását helyezi a középpontba.

Ki tud segíteni?

Az oktatási intézmények kérhetnek segítséget az érintett hatóságoktól, hulladékgazdálkodással foglalkozó cégektől, zöld civilszervezetektől és olyan szerveződésektől, amelyek a környezettudatosság erősítését tűzték zászlajukra.

Emellett érdemes bizonyos hálózatok tagjaivá válni, illetve ezekkel kapcsolatot tartani (pl. ökoiskolai hálózat).

Miben segít az Európai Hulladékcsökkentési Hét?

Az Európai Hulladékcsökkentési Hét egy jó kezdeményezés arra, hogy ösztönözze az oktatási intézményeket megfelelő hulladékgazdálkodási intézkedések bevezetésére. Egyben a pedagógusoknak kiváló eszköz arra, hogy részletesebben megismerkedjenek a hulladékok keletkezésének megelőzése, a keletkezett hulladék mennyiségi csökkentése, és a tárgyak, eszközök újrahasználata, valamint a hulladékká vált anyagok újra hasznosításának lehetőségeivel. Ez azért is fontos, hiszen ők azok, akik emészthetővé teszik ezt a tudást a diákok számára, tekintettel arra, hogy ők rendelkeznek ehhez a szükséges érzékkel, képességekkel és képzettséggel.

Tehát elsőként a tanárokat kell ösztönözni a részvételre. Ehhez a Hét keretében számos ötletet kapnak, amelyeket adott helyen és időben meg tudnak valósítani. Az emberek sokszor lelkesek, hogy tegyenek valamit a környezetükért, de sokszor nem tudják, hogyan fogjanak hozzá. Az Európai Hulladékcsökkentési Hét projekt ezt az akadályt segít leküzdeni a javasolt akciókkal. Az Európai Hulladékcsökkentési Hét szervező csapata pedig segítséget nyújt európai jó gyakorlatokkal, konkrét akcióötletekkel, amelyeken keresztül a résztvevők is hozzájárulhatnak az Európai Hulladékcsökkentési Hét céljainak eléréséhez a hulladékcsökkentés, újrahasználat és újrahasznosítás terén, valamint ezen területek alapvető fontosságának terjesztésében. Mindezek mellett minden egyes akció bekerül az Európai Hulladékcsökkentési Hét akciói adatbázisába és megjelenik a hivatalos www.ewwr.eu honlapon, azaz nagy nyilvánosság előtt láthatóvá, elérhetővé válik.

Mindezekon felül az Európai Hulladékcsökkentési Díj elnyerésének lehetősége, és a résztvevők erőfeszítéseinek nemzetközi elismerése is vonzóvá teszi a kezdeményezéshez való csatlakozást. A nemzeti koordinátoroknak köszönhetően pedig az adott országon belül is megkapják a megérdemelt ismertséget az akciók.

Ezen túlmenően ne feledkezzünk meg a hulladékkal kapcsolatos tevékenységek költségcsökkentő hatásáról se, ami az oktatási intézmények esetében akár a legfőbb motiváló erő lehet.

2. Jó gyakorlatok oktatási intézmények számára

2.1 Hulladékok keletkezésének megelőzésére irányuló jó gyakorlatok

A hulladékcsökkentés elsősorban az erőforrás felhasználás minimalizálását jelenti. Ez magába foglalja a hulladékok keletkezésének megelőzését, valamint annak csökkentését már a kezdeteknél, az erőforrások felhasználásánál.

A hulladékcsökkentés olyan tevékenységek, intézkedések összessége, amelyet az egyes anyagok, tárgyak és termékek hulladékká válása előtt hajtanak végre.

A következő hulladékcsökkentésre irányuló ötleteket javasoljuk a belső célcsoport számára:

- Papírhulladék csökkentése
 - Nyomtassunk kevesebbet. Módosítsuk a nyomtatási és az oldal-elrendezési beállításokat (margó, betűméret és kétoldalas nyomtatás).
 - Használjunk újrahasznosított papírt, amivel elkerülhetjük még több fa kivágását.
 - Az egyoldalasan nyomtatott dokumentumok másik oldalát is használjuk fel.
- Ételhulladék csökkentése
 - Workshop: hogyan előzzük meg az ételhulladék keletkezését már a bevásárláskor és a főzéskor?
 - Az iskolai és az irodai étkeztetés átgondolása a keletkező étel- és élelmiszerhulladék mennyiségének csökkentése érdekében.
- Mutassuk be mennyivel csökkent a környezeti hatás a hulladékcsökkentési intézkedéseknek köszönhetően a munkahelyünkön. Adjuk kölcsön speciális berendezéseinket, készülékeket másoknak, így nem kell mindenkinek megvennie a sok esetben csak pár alkalommal használt tárgyakat, berendezéseket.

A következő hulladékcsökkentést elősegítő ötleteket javasoljuk a külső célcsoport számára:

- Beszélgessünk gyerekekkel, faggassuk ki őket arról, ők mennyi hulladékot termelnek egy nap, és mennyire figyelnek oda arra, hogy ne tegyék ezt se az iskolában, se otthon a szabadidejükben.
- Tematikus workshopok például annak kapcsán, hogy hogyan lehet minimalizálni az élelmiszerek, ételek csomagolásának mértékét.
- Workshop a mindennapi praktikákról a keletkezett csomagolási és élelmiszerhulladék csökkentése érdekében.
- Az ételhordó dobozok és italos palackok népszerűsítése.
- Csapvíz fogyasztására való ösztönzés.
- Baráti gesztusok és szolgáltatások adása ajándékként.

2.2 Termékek újrahasználatát népszerűsítő akciók, jó gyakorlatok

Az újrahasználat a termékek vagy azok egyes alkotórészeinek összegyűjtését és újbóli használatát jelenti. A fogalom magába foglalja az újrahasználatra való előkészítést és magát az újrahasználatot is.

Az újrahasználatra való előkészítés alatt azokat az ellenőrzési, tisztítási, összegyűjtési, illetve javítási folyamatokat értjük, melyeknek köszönhetően az egyébként hulladékká váló termékek vagy azok alkotóelemei minden egyéb előkezelés nélkül újrahasználhatóvá válnak.

Az újrahasználat alatt értjük a termékek vagy azok alkotóelemeinek újrafelhasználását arra a célra, melyre eredetileg is tervezték őket. A termékek újrahasználata csökkenti a nyersanyag- és energiafelhasználást, továbbá a környezetszennyezést és a természeti tőke romlását.

A következő ötletek egyaránt szólnak a külső és belső célcsoportoknak:

- Bolhapiac
 - A legmegfelelőbb módszer a már nem használt, megunt tárgyaink elcserélésére.
 - Könyvek, ruhák, játékok és tulajdonképpen bármi cserélhet itt gazdát.
- Javítóműhely
 - Törött vagy elromlott eszközeink nagy része javítható lenne, viszont e helyett sokszor egyszerűen csak kidobjuk őket.
 - A résztvevők hasznos tippet és tanácsokat kapnak annak kapcsán, hogyan lehet megjavítani bizonyos elromlott eszközöket, tárgyakat.
- Adományozás – főképp az év azon időszakában, amikor az emberek sokkal érzékenyebbek a témára, nyitottabbak a felajánlásra (pl. karácsonykor).
- Kreatív újrahasználat
 - Egy workshop, amelynek keretében egyszerű és kreatív ötletekkel és praktikákkal ismerkedhetünk meg a csomagolási hulladékok újrahasználata érdekében.
 - Művészi munkák, dekorációk és különböző egyedi tárgyak is készülhetnek hulladékból.
- Kávés csészék használata eldobható műanyag poharak helyett
 - Használjunk kerámia csészéket a műanyag poharak helyett.

2.3 Szelektív hulladékgyűjtést és újrahasznosítást ösztönző jó gyakorlatok

Az újrahasznosítás alatt értjük a hulladékgyűjtést követő újrahasznosítást célzó folyamatokat, melyek során a hulladékanyagot terméké vagy anyaggá alakítják át, az eredetivel azonos vagy egyéb célú felhasználásra. Az újrahasznosítás magába foglalja a szerves anyagok feldolgozását, de nem tartozik bele az energia visszanyerése és az előzőleg üzemenyagként vagy feltöltési műveletekhez használt anyagok újrafeldolgozása..

Annak érdekében, hogy a hulladékká vált anyagokat újrahasznosítsuk, elengedhetetlen a hulladékok szelektív gyűjtése és válogatása. Az oktatási intézményekben sikeresen működő szelektív hulladékgyűjtési rendszerek mind a belső, mind pedig a külső célcsoport tagjait arra ösztönzik, hogy válogassák külön a saját hulladékaikat az újrahasznosítási arány növelése érdekében. Ezért nagyon fontos, hogy megértsék a szelektív hulladékgyűjtés szerepét az újrahasznosításban, amihez nyilván nekünk kell segítséget nyújtanunk nekik.

Az újrahasznosítás csökkenti a lerakóba vagy égetőbe kerülő hulladékok mennyiségét, valamint biztosítja, hogy a hulladékká vált anyagok visszakerüljenek a körforgásba, és újabb termékek készülhessenek belőlük. Újrahasznosítás révén a hulladék másodlagos nyersanyagforrást képez.

Az újrahasznosítás tehát segít mérsékelni az anyag és energia erőforrások felhasználását, csökkenti a környezetszennyezést és a természetben rendelkezésre álló tőke pazarlását.

Íme, néhány ötlet a belső célcsoport számára a szelektív hulladékgyűjtéshez és az újrahasznosítás elősegítéséhez kapcsolódóan:

- Információs anyagok a hulladékok helyes szelektív gyűjtéséről.
- Workshop, ami bemutatja a szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás fontosságát.
- Workshop a kreatív újrahasznosításról.

A következő néhány ötlet a külső célcsoport számára nyújt segítséget a szelektív hulladékgyűjtéshez és az újrahasznosítás elősegítéséhez kapcsolódóan:

- Hozzuk létre a saját szelektív hulladékgyűjtő edényeinket - szervezzünk egy kreatív dekorációs versenyt.
- Szelektálj okosan! játék - a résztvevők játékos módon sajátíthatják el, hogyan kell helyesen szelektálni a hulladékokat, és érthetik meg, miért fontos az újrahasznosítás.
- Szelektáló verseny – segít elsajátítani a hulladékválogatás szabályait, motiváló erővel bíró kezdeményezés.

Az alábbi ötletek mind a belső, mind pedig a külső célcsoport számára segítséget nyújthatnak a szelektív hulladékgyűjtés helyes elsajátításában és az újrahasznosítás fontosságának megértésében.

- Helyszíni bejárás – nyílt nap a hulladékkezelőkben, ahol a résztvevők maguk fedezhetik fel az újrahasznosítás lényegét, és beleláthatnak a folyamatokba.
- 3D plakátok készítése, amelyek bemutatják, melyik gyűjtőbe milyen hulladékot dobhatunk.

2.2 Sikeres példák:

„Hulladék megelőzés az étkezdékben”, Collège Jules Grévy (Francia ország), 2013.

Az akció célja, hogy ráirányítsa a figyelmet az étkezdékben nap, mint nap keletkező élelmiszerhulladék mennyiségére, úgy, hogy bemutassa a teljes folyamatot a termeléstől egészen a fogyasztásig. Az akció keretében néhány diákot „öko-nagykövetnek” neveztek ki.

Az akciónak három fő pillére van:

- Az „öko-nagykövetek” eltöltöttek némi időt a konyhában, ahol megismerkedtek az ott készülő ételekkel és a személyzet tevékenységével. Az étkezések végén megmérték a keletkezett ételhulladék mennyiségét, és az eredményeket bemutatták, hogy így hívják fel a figyelmet a hulladékkeletkezés megelőzésének fontosságára.
- A delegáció ellátogatott egy biokertészetbe és egy halgazdaságba, hogy megismerkedjenek a helyi és szezonális termékekkel.
- A figyelem felhívása arra, hogy mindig csak annyi ételt vásároljunk, amennyire valóban szükségünk van az éhségünk csillapítására.

A hét végén az iskolai beszállítók 150 kg élelmiszer alapanyagot ajánlottak fel, így kifejezve az egy héten keletkezett ételhulladék értékét, míg a családotól 250 kilogrammnyi élelmiszerfelajánlás érkezett. Az így összegyűjtött anyagokat a „Restos du coeur” szervezetnek jutatták el az „öko-nagyköveteken” keresztül.

„49% -al kevesebb ételhulladék a Bjurhovda iskolai étkezdében”, Bjurhovdaskolan/IDA unit (Sweden), 2012.

A Bjurhovai Általános Iskola étkezdéjében naponta körülbelül 400 (6-11 év közötti) gyermek étkezik. Svédországban a diákok maguk szedik az ételt a tányérra, így el tudják dönteni, mennyit szeretnének enni, valamint ezzel együtt persze azt is, mennyi maradék végezze a kukában. A tanárok nem szólhatnak rá a gyerekekre, hogy egyék meg azt, ami a tányérjukon van, de megpróbálhatják megváltoztatni a cselekvésük kimenetelét.

2010-ben az iskola étkezdéje elindított egy projektet az ételhulladék csökkentése érdekében. A projekt ideje alatt az iskolai étkezdében kidobott élelmiszerhulladék mennyisége 40%-kal csökkent. A 2010-ben és 2011-ben lezajlott Európai Hulladékcsökkentési Hét során az iskola megszervezte a projekt nyomán követését annak érdekében, hogy megbizonyosodjanak róla, hogy az ételhulladék mennyisége nem növekedett meg újra.

A jutalmazás részeként egy központi helyen elhelyeztek egy átlátszó csövet, amit a gyerekek készítettek el közösen technika órán. Minden nap, amikor 11 kg-nál kevesebb étel került a szemétkosárba, azonos mennyiségű golyót helyeztek a következő nap ebbe az átlátszó csőbe.

A projekt bevezetésekor átlagosan 11 kg volt a kidobott élelmiszer hulladék mennyisége naponta. Az átlátszó cső kihelyezése után a napi hulladékmennyiség átlag 5,6 kg-ra csökkent. Ennek köszönhetően 49%-kal azaz 961 kg-mal kevesebb hulladékot előztek meg évente. Ma a kidobott élelmiszerhulladék mennyisége még mindig kisebb, mint az eredeti eredmény volt. Még az eredményességet jelző cső eltávolítása után is jelentős volt a különbség.

„Ételhulladék csökkentő kihívás”, St Mary’s Episcopal Primary School (Scotland, UK), 2011.

Az ételhulladék csökkentő kihívást a St Mary’s Episzkopális Általános Iskola hívta életre az élelmiszer- és a csomagolási hulladék csökkentése érdekében egyrészt az iskolai étkezdében, másrészt a gyerekek otthonról hozott ebédje kapcsán.

A tesztelt hét során az étel- és csomagolási hulladékot külön válogatták és az ebéidő végén minden nap ellenőrizték. Mind a válogatást, mind az ellenőrzést a gyerekek végezték, akik külön-külön megmérték az étel- és a csomagolási hulladékot, és feljegyezték azok súlyát. A hét végén összesítették az étel- és csomagolási hulladékok mennyiségét, és az eredményről levélben tájékoztatták a diákokat, a személyzetet, a szülőket és a szolgáltatókat annak érdekében, hogy kiemeljék az eredményeket, és tájékoztatást nyújtsanak a gyerekek által bonyolított kampányról.

A gyerekek később megvalósítottak az iskolában egy minden hulladéktípusra kiterjedő figyelemfelhívó kampányt is, amelybe bevonták a szülőket és az iskolában szolgáltató vendéglátó egységet is. Ennek első lépése a 2010 decemberében lebonyolított kampány volt, amelynek középpontjában a karácsonyi hulladékcsökkentés állt.

A fő kampány 2011 elején valósult meg. A projekt keretein belül a résztvevők tanácsokat kaptak az ésszerűbb beszerzéshez és tervezéshez, az ételek megfelelőbb tárolásához és adagolásához.

Bemutatta azt is, hogyan csökkenthető a csomagolási hulladékok mennyisége az újrahasználatos tároló dobozok és italos palackok használatával.

A kampány után egy héten át ellenőrizték az élelmiszer- és csomagolási hulladék mennyiségét az ebéidőben, amitől a keletkezett hulladék mennyiségének jelentős csökkenését várták.

További információ a témában a következő linkre kattintva olvasható: [projekt hivatalos weboldala](#).

3. Akcióleírások oktatási intézmények számára

Ez az eszköztár olyan leírásokat tartalmaz, amelyek segítségével szolgálhatnak hulladékcsökkentést, illetve az újrahasznosítás mértékét és az újrahasználat népszerűségét növelő akciók szervezéséhez.

Akció leírások oktatási intézmények külső célcsoportja számára:

1. Étkezdék az ételhulladék keletkezése ellen

Cél: az ételhulladék csökkentése éttermekben és étkezdékben.

Célcsoport: diákok, tanárok, az étkeztetést lebonyolító személyzet, étel beszállítók.

Eszközök: ételhulladék kalkulátor, ételhordó doboz a maradékoknak, plakátok, amelyeken feltüntetik a napi eredményeket és hasznos tanácsokat is adnak, matricák, valamint szelektív gyűjtő edények a keletkezett étel hulladékoknak

Az eredmény értékelése: a felhasznált ételhordók száma és a megelőzött ételhulladék mennyisége alapján (egy ételhordó doboz átlagos tartalma szorozva az összes felhasznált ételhordó doboz számával).

2. KiMitTud az ételhulladékról és a keletkezésének csökkentéséről

Cél: az ételhulladék csökkentésének népszerűsítése egy iskolák, osztályok, diákok közötti verseny lebonyolításával.

Célcsoport: az egyes iskolák diákjai.

Eszközök: plakátok, amelyek mutatják a napi eredményeket.

Az eredmény értékelése: a megelőzött étel- és élelmiszerhulladék mennyisége alapján.

3. Légy Te is Hulladékdetektív!

Cél: bemutatni a gyerekeknek, hogyan tudják csökkenteni a körülöttük keletkező hulladék mennyiségét az oktatási intézményekben.

Módszertan: a tanárok felkészítése az iskolában keletkező hulladékok mennyiségének mérésére; a mennyiségek összehasonlítása és a kritikus területek azonosítása; javaslatok kidolgozása a keletkező hulladékok mennyiségének csökkentésére.

Célcsoport: tanárok és diákok.

Eszközök: oktatói segédanyagok készítése a tanároknak a hulladék helyzet feltérképezéséhez, plakátok.

Az eredmény értékelése: a keletkezett hulladékok mennyiségének vizsgálata az akció előtt és után.

4. Egy hét az újrahasználat jegyében

Cél: az újrahasználat népszerűsítése.

Célcsoport: diákok és családtagjaik.

Eszközök: különféle események szervezése az újrahasználat jegyében, cserebere nap, adománygyűjtés egy újrahasználati napra, bolhapiac, ajándékdozok könyvekkel, DVD-kel és játékokkal, kommunikációs eszközök és plakátok.

Az eredmény értékelése: a résztvevők száma, az újrahasznált termékek száma és az így megelőzött hulladék mennyisége alapján.

5. Légy Te is válogató: Gyűjtsük szelektíven a hulladékokat!

Cél: szelektív hulladékgyűjtés elterjesztése az oktatási intézményekben.

Célcsoport: belső személyzet és a diákok.

Eszközök: szelektív hulladékgyűjtő edények kihelyezése minden iskolaépületbe, plakátok és matricák kihelyezése jól látható, stratégiaileg fontos helyekre, intranet, hírlevelek

Az eredmény értékelése: a vegyes hulladékgyűjtő edények helyett a szelektív hulladékgyűjtő edényekbe dobott hulladék mennyisége alapján.

6. Az étkezőtől az iskolaudvarig: Mindent a komposztba, amit lehet!

Cél: a keletkezett étel és zöldhulladék mennyiségének csökkentése

Célcsoport: belső személyzet és a diákok.

Eszközök: komposztáló felállítása az iskola területén, ezen keresztül az otthoni komposztálásra való ösztönzés plakátok, útmutató és egyéb kommunikációs eszközök segítségével.

Az eredmény értékelése: az új komposztálók száma és a komposzt mennyisége = a megelőzött étel- és élelmiszer, valamint zöldhulladék mennyisége.

Akción leírások a belső célcsoportok számára:

1. Irodák a papírfelhasználás csökkentéséért

Cél: a papírfelhasználás csökkentése.

Célcsoport: tanárok, oktatók és egyéb belső személyzet.

Eszközök: kétoldalas nyomtatásra figyelmeztető matrica kihelyezése a nyomtatóra, „Kérem, óvja a természetet, lehetőség szerint kerülje a nyomtatást!” mondat beillesztése az e-mail aláírás alá, az egyoldalasan nyomtatott papírok vázlat papírként való további felhasználása, útmutatók, , plakátok és egyéb kommunikációs eszközök.

Az eredmény értékelése: a papírfelhasználás és a keletkező papírhulladék mennyiségének mérése az akció végrehajtása előtt és után.

2. Csökkentsük együtt a csomagolási hulladékok mennyiségét!

Cél: a csomagolás-felhasználás visszaszorítása.

Célcsoport: tanárok, oktatók és egyéb belső személyzet

Eszközök: újrahasználatos bögrék és poharak az italok számára, a műanyag és alumínium csomagolás helyett ételhordó dobozok és kancsók használata. Workshop az újrahasználatos darabok egyedivé tételére, népszerűsítésére.

Az eredmény értékelése: meg kell vizsgálni, mennyi csomagolás került a szemetesekbe étkezések alatt az akció előtt és után, illetve az újrahasználatosra cserélt poharak, ételesek száma alapján.

3. Gyűjtsük szelektíven a hulladékokat!

Cél: szelektív hulladékgyűjtés arányának növelése a tanári szobában.

Célcsoport: belső személyzet.

Eszközök: szelektív hulladékgyűjtő edények kihelyezése a tanári szobában, plakátok és matricák kihelyezése forgalmas, stratégiaileg fontos helyekre, segédlet az intraneten/e-mailben.

Az eredmény értékelése: a vegyes hulladékgyűjtő edények helyett a szelektív gyűjtőedényekben elhelyezett hulladék mennyisége alapján.

4. A konyhától a kertig: Mindent a komposztba, amit lehet!

Cél: az étel- és élelmiszerhulladék keletkezésének csökkentése, megelőzése.

Célcsoport: belső személyzet.

Eszközök: ösztönzés az otthoni komposztálásra útmutatók, plakátok és más kommunikációs eszközök segítségével.

Az eredmény értékelése: az új komposztálók száma és a komposzt mennyisége = a megelőzött étel- és élelmiszerhulladék mennyisége.

Az Európai Bizottság
támogatásával

www.ewwr.eu

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

Agència de
Recursos de
Catalunya

Külső célcsoportot célzó akciók

Étkezdék az ételhulladék ellen

A diákok és az étkezdében dolgozók ösztönzése arra, hogy kevesebb élelmiszerhulladékot termeljenek.

Az étkezdék az élelmiszerfogyasztás fő helyszínei, ám a legtöbb esetben nem fenntartható és nagyon pazarló módon működnek. Az emberek általában csak felületes és részinformációkkal rendelkeznek az étel és élelmiszer útjáról, valamint az élelmiszertermelésről, és egyáltalán nincsenek tisztában az étel és élelmiszer maradékok, hulladékok által okozott globális negatív hatásokkal.

Az alábbi akció célja, hogy csökkentse a keletkező ételhulladék mennyiségét az étkezdékben, és növelje a fogyasztói tudatosságot ezen a területen. Fontos annak tudatosítása, hogy mindennapi döntéseinkkel közvetlen hatással vagyunk a hulladéktermelésre, és már kis odafigyeléssel is nagy változást lehet elérni az étkezdékben. Az akció során a jó gyakorlatokat a vendégek „hazaviszik”, és otthon is alkalmazhatják. Így sokszorozódik az elért pozitív hatás. Éppen ezért az eszközök egy része az élelmiszer-fogyasztási szokásaink, magatartásunk megváltoztatására, a hulladékcsökkentéssel kapcsolatos tudatformálásra, és a felesleg „újrahasználatára” irányul.

Általános információk

hulladékcsökkentés

nehézség

Hulladékáramok

újrahasználat

környezeti hatás

papír

csomagolás

újrahasznosítás

költségek

elektromos és elektronikai

szerves

Célok

- ▶ A nyilvános étkezdékben a fenntartható élelmiszer „menedzsmet” népszerűsítésén keresztül az élelmiszerhulladék keletkezésének csökkentése.
- ▶ A fogyasztók és a szolgáltatók tudatosságának növelése az élelmiszer hulladék keletkezésének megelőzése terén.
- ▶ A vásárlók tájékoztatása a helyes élelmiszer „stratégiáról”, mellyel elkerülhető az élelmiszer hulladék keletkezése.
- ▶ Az emberek ösztönzése az otthoni élelmiszerfelesleg további felhasználására.

Eszközök

Asztalterítők, tányéralátétek az ételhulladék keletkezésének csökkentéséről

▶ Mi ez az eszköz? Az asztalterítők, tányéralátétek feladata a fogyasztók tudatosságának növelése annak érdekében, hogy „fenntartható” mennyiségű ételt fogyasszanak (Jelmondat: „Ha ízlik az étel, inkább szedj(él) kétszer!”). Az élelmiszerek tudatos fogyasztása az első lépés az élelmiszer hulladék keletkezésének elkerülése felé. Megfelelő üzenettel az asztalterítők és a tányéralátétek alkalmasak az ételhulladékkal kapcsolatos tudatosság növelésére. Utóbbi az első dolog, amit a vendég lát a tálcáján miközben sorban áll a pénztárnál. Ez idő alatt alkalma nyílik elgondolkodni a problémán.

- ▶ Hogyan használható?
- Használd ezeket a terítőket az asztalokon, alátéteket a tálcákon.
 - Ismertesd meg a vendégeket a hulladékkeletkezés megelőzésének fontosságával.
 - Hívd fel a figyelmet a hulladék megelőzésre egyszerű üzenetekkel, számokkal és képekkel.
- ▶ Hogyan lehet mérhetővé tenni? A kihelyezett asztalterítők és tányéralátétek számával.

Maradékös zacskók, dobozok

▶ Mi is ez az eszköz? A maradékös zacskók, dobozok segítségével a fogyasztók elvihetik magukkal a meghagyott ételeiket, ezzel is megelőzve a hulladékképződést. Amikor egy vendég nem tudja elfogyasztani a teljes adag ételét, ösztönözni kell arra, hogy vigye magával a maradékát. Ehhez az étkezde munkatársainak közreműködésére is szükség van, hogy segítsék és ösztönözzék a maradék elvitelét.

- ▶ Hogyan használható?
- Ismertesd meg az étkezde munkatársaival a maradékös zacskók, dobozok használatát.
 - Tájékoztasd őket az akció fontosságáról, hogy ezzel segíthetnek az ételhulladékok megelőzéséért folytatott küzdelemben.
 - Ösztönözd többféleképpen a fogyasztókat a maradékös zacskók, dobozok használatára.
- ▶ Hogyan lehet mérhetővé tenni? A felhasznált maradékös zacskók, dobozok számával.

Információs táblák, panelek

▶ Mi is ez az eszköz? A táblák bemutatják a fogyasztóknak, hogyan kerülhetik el az élelmiszer hulladékok keletkezését. (Gondold át, mit eszel!; Használd fel a felesleget!; A maradékot komposztáld!; stb.) A táblákat - funkciójuk szerint - különböző helyeken kell elhelyezni az étkezdékben. A helyiségbe belépőket az a tábla fogadja, amely az étkezés megtervezésével foglalkozik. Egyéb helyeken a felelős fogyasztásra és a maradékos zacskók, dobozok használatára felhívó tábla kerüljön ki. A kijárat felé pedig a hulladék megelőzés legyen a hangsúlyos.

- ▶ Hogyan használható?
 - Tájékoztasd a vendégeket a tudatos élelmiszerfogyasztásról, hogy elkerüljék az ételhulladékok keletkezését.
- ▶ Hogyan lehet mérhetővé tenni? A kihelyezett információs táblák számával.

Információs anyagok

Receptkönyv: „Hogyan főzzünk maradékaink felhasználásával?”

▶ Mi ez az eszköz? A receptkönyv megtanítja az olvasót, hogyan főzzön maradékok felhasználásával, ezzel is elkerülve az ételhulladék keletkezését. A kiadvány az étkezdékben kerül terjesztésre, hogy mindenki számára elérhetőek legyenek a bevált ötletek és jó gyakorlatok. A könyv tájékoztatja az embereket az ételhulladékokról, és cselekvésre ösztönzi őket otthonaikban is, így növelve a környezet-tudatosságuk szintjét.

- ▶ Hogyan használható?
 - A receptkönyvek az öko-étkezdékben kerülnek kiosztásra, hogy ösztönözzék az embereket az ételmaradékaik további felhasználására.
- ▶ Hogy lehet mérhetővé tenni? A kiosztott kiskönyvek számával.

Az akció előkészítése: kezdeti helyzetértékelés

Egy hónappal az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt

Végezz egy felmérést a keletkező ételhulladék mennyiségéről és a vendégek számáról adott idő alatt. Ez segít átlátni az ételhulladék aktuális helyzetét az adott helyen. (A kapott eredmény összehasonlítható korábbi hasonló kezdeményezések által kapott mennyiségekkel is.) A felmérés térjen ki az ételosztás teljes folyamatára, így pontosan meghatározható, hogy az információs panelek, és a maradékos zacskók/dobozok hova kerüljenek kihelyezésre.

Az étkezdékben dolgozó munkatársakat informálni kell az akcióról és a különböző eszközökről, valamint be kell mutatni nekik, érzékeltetni kell velük az élelmiszer hulladék megelőzésének fontosságát. A maradékos zacskók és dobozok használatáról a konyhán dolgozó munkatársak feladata lesz tájékoztatni a többi alkalmazottat, akár egy félnapos workshop is tartható ezek előnyeinek bemutatásáról.

Az akció előkészítése: előkészítés és megvalósítás

Három héttel az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt

Minden kommunikációs anyagot el kell készíteni és ki kell nyomtatni, valamint a maradékos zacskókat, dobozokat elő kell készíteni a kiosztásra.

Néhány nappal az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt

A szükséges eszközöket ki kell helyezni az étkezdébe: információs táblák, receptkönyvek, maradékos zacskók és/vagy dobozok. A vendégeket már előre tájékoztatni kell a konyhán, kintinban dolgozók akciójáról. Az alkalmazottakat és amennyiben lehetőség van külsősök étkeztetésére, őket is bátorítsuk a csatlakozásra, valamint egy felmérés keretében határozzuk meg, mennyi ételhulladék termelődik naponta (a megtöltött kukák száma vagy az ételhulladék mennyisége alapján).

Az akció megvalósítása

Az Európai Hulladékcsökkentési Hét során

Az akció az Európai Hulladékcsökkentési Hét alatt kerül lebonyolításra, ekkor használjuk fel a kommunikációs anyagokat, és vonjuk be közvetlenül az embereket. Minden eszköz sorsát folyamatosan figyelemmel kell kísérni (biztos, hogy a megfelelő helyre kerültek-e ki a táblák, ill. a maradékos zacskókat, dobozokat és a receptkönyveket pótolni kell, ha elfogynak). Az étkezdében dolgozó munkatársak folyamatosan ösztönözzék a vendégeket a receptkönyvek és a maradékos zacskók, dobozok használatára.

Mérési módszerek

Az Európai Hulladékcsökkentési Hét után

Hasonló felmérést kell elvégezni, mint amelyet az Európai Hulladékcsökkentési Hét elején készítettünk. Ez tartalmazza a keletkezett ételhulladék mennyiségét, valamint az étkezdében megfordult vendégek számát.

Az akció sikerességének méréséhez az alábbi szempontokat kell figyelembe venni:

- ▶ a felhasznált asztalterítők, alátétek száma,
- ▶ a felhasznált maradékos zacskók, dobozok, valamint a kihelyezett táblák száma,
- ▶ a felhasznált receptkönyvek száma,
- ▶ a bevont munkatársak száma, és
- ▶ a megelőzött hulladék mennyisége.

Az ételhulladék mennyiségét a kezdeti állapot megállapításához hasonlóan a megtöltött kukák száma, vagy súlya alapján lehet meghatározni.

A felhasznált maradékos zacskók, dobozok száma szoros kapcsolatban áll a megelőzött ételhulladék mennyiségével. Ha elviszik a vendégek a maradékot, feltehetően nem keletkezik ételhulladék.

A Hetet követően fontos, hogy a munkatársak egy közös megbeszélés során megoszthassák egymással a tapasztalataikat, és együttesen értékeljék az akciót és a használt eszközöket.

További információk

► Tájékoztató anyagok

- Tippek az ételhulladék csökkentéshez: <http://szelektalok.hu/fokuszban-az-etelhulladek/>
- Élelmiszer hulladék és hatásai: <http://szelektalok.hu/fokuszban-az-etelhulladek/>
- www.hulladekcsokkentesi.hu
- www.elelmiszerbank.hu
- eselytazetelnek.hu

► Példák az akcióra

- Covar 14 Eco-restaurant, winning action in administration category EWWR 2012: www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2012_Case_studies_Administration_Italy.pdf
- ADEME & SYCTOM, l'Agence métropolitaine des déchets ménagers: The Anti-waste Kitchen, France, 2010 www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR%202010_Case%20Study_Admin_France_0.pdf
- Waste Watchers Cookoff, Playbusters, United Kingdom, 2012 www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2012_Case%20Studies_Association_Scotland.pdf
- BARCELONA FOOD BANK FOUNDATION: Turning municipal market and supermarket chain leftovers into local solidarity resources, Catalunya, Spain, 2011 www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2011-Case%20studies_NGO_Catalonia.pdf
- Ecoscience Provence: Launch of the "Eco-Management" action for the itinerant market, France, winning action in EWWR 2013 edition www.ewwr.eu/docs/case_studies/FR_Association_Trophees_CSF.pdf

► Hasznos linkek

- Last Minute Market: www.lastminutemarket.it
- Eco Ristorazione Trentino: www.eco.provincia.tn.it/Ecoristorazione_Trentino/

► Európai Hulladékcsökkentési Hét: www.ewwr.eu contact@ewwr.eu

KiMitTud az ételhulladékról és azok keletkezésének csökkentéséről

Alapelvek: a diákok biztatása a körülöttük keletkező élelmiszerhulladék csökkentésére

Célcsoport: diákok, pedagógusok és az oktatási intézmény egyéb dolgozói

Az otthonainkban keletkező hulladék csaknem fele biológiailag lebomló, amely nagyrészt a kidobott ételeinkből tevődik össze.

Az élelmiszer az egyik legfontosabb szükségletünk, ennek ellenére szinte egyáltalán nem figyelünk oda erre a mindennapjainkban. Miközben a világon milliók éheznek, köztük rengeteg gyermek, mi a világ fejlettebb részén több élelmiszert veszünk, mint amit el tudunk fogyasztani. Ennek az az eredménye, hogy kukáink tele vannak ételmaradékkal és felbontatlanul kidobott élelmiszerekkel.

Az élelmiszerekkel kapcsolatos rossz szokásainktól már egy egészen kis odafigyeléssel meg tudunk szabadulni. Mivel azonban hosszú távon nehéz feladat változtatni az emberek viselkedésén, a gyerekek oktatása-nevelése már az iskolai évek legelején meg kell, hogy kezdődjön ezen a téren. Kulcsfontosságú a diákokat megtanítani arra, hogy mindennapi döntéseik milyen hatással vannak a világra és környezetünkre.

Az alábbi akciónak három fázisa van. Elsőként a diákoknak – a tanáraik segítségével - meg kell érteniük fogyasztói magatartásuk hatásait. A szükséges információk megszerzését követően a tanulók poszterek és rajzok készítésén keresztül bemutathatják, ők hogyan látják a helyzetet, alkotásaikkal egyben cselekvésre ösztönözhetik társaikat. Végül, de nem utolsósorban, olyan gyakorlatok kialakítására és alkalmazására van szükség, amelyekkel elérhető az élelmiszerhulladék mennyiségének csökkentése az oktatási intézményben.

Általános információk

hulladékcsökkentés

nehézségi szint

Hulladékáramok

újrahasználat

környezeti hatás

papír

csomagolás

újrahasznosítás

költségek

elektronos és elektronikai

szerves

Célok

- ▶ A legfőbb cél az élelmiszerhulladékkal kapcsolatos környezettudatosság növelése.
- ▶ Megismerni, hogy a gyerekek, hogyan érzékelik a problémát.
- ▶ Az élelmiszerhulladék csökkentése az iskolában a gyerekek segítségével.
- ▶ A gyermekek hazaviszik a jó gyakorlatokat, mely pozitív hatással lesz szüleik, tágabb családjuk szokásaira is.

Eszközök

Poszter készítés

- ▶ Mi is ez az eszköz? A gyerekek posztereket készítenek az élelmiszerhulladékok csökkentéséhez kapcsolódóan, úgy, hogy érzékeltesék ennek fontosságát.
- ▶ Hogyan használható?
 - A poszterek informatívak és jól képesek illusztrálni a problémát a célcsoport szemszögéből.
 - Tartalmazzák az akcióra való felhívást, oly módon, ahogyan azt a célcsoport érzékeli.
- ▶ Mivel lehet mérni az eszköz eredményességét? A résztvevők számával, elkészített poszterek számával.

Általános eszközök az élelmiszerhulladék csökkentésére

- ▶ Mi lehet ez az eszköz? Többek között kiscsoportos foglalkozás a diákokkal, akik ennek keretében megvitathatják, hogyan tudnák csökkenteni az élelmiszerhulladék mennyiségét. A foglalkozáson tanári vezetéssel összegyűjthetik az ehhez kapcsolódó ötleteket. Ezáltal a csoportok hulladékcsoökkentési gyakorlatok színes tárházát tudják összeállítani.
- ▶ Hogyan használható?
 - A kiscsoportos foglalkozás a legjobb módja a gyerekek bevonásának.
 - Lehet rendezni egy csoportok közötti kisebb versenyt, ahol a csoport nyer, amely a legtöbb ötletet összegyűjti.
 - A foglalkozás végén az ötleteket össze kell gyűjteni és ismertetni kell mindet a résztvevőkkel.
- ▶ Mivel lehet mérhetővé tenni az eszközt? Az összegyűjtött ötletek számával.

Az étel és élelmiszerhulladék csökkentése az oktatási intézményben

- ▶ Mi is ez az eszköz? Miután megvitatták a csoportok, hogyan tudják csökkenteni a hulladék mennyiségét, a Héten megkezdik az ötletek tesztelését, kipróbálását.
- ▶ Hogyan használható?
 - Arra ösztönözzük a diákokat, hogy csökkentsék a saját élelmiszer-hulladékukat az iskolában.
 - A Hét végén az elért eredmények összesíthetőek. Ehhez arra van szükség, hogy külön kerüljenek gyűjtésre a különböző élelmiszerhulladékok.
- ▶ Mivel lehet mérhetővé tenni az eszközt? A megelőző étel és élelmiszerhulladék mennyiségével (az eszköz tesztelése előtti és utáni hulladékmennyiség összevetésével).

Kommunikációs eszközök

Mindent az élelmiszerhulladékról

- ▶ Mi is ez az eszköz? Ez egy tájékoztató anyag (prezentáció, ppt), amely tartalmazza a szükséges információkat a problémáról, amit az élelmiszerhulladékok okoznak. Az anyagnak demonstratívnak kell lennie, amely megdöbbeníti az olvasót és sokkoló adatokat közöl.
- ▶ Hogyan használható?
 - A prezentáció megismerteti a tanárokat és a diákokat az élelmiszerhulladék okozta problémákkal.
 - Egyben ráirányítja a figyelmet a leginkább problémás területre.
- ▶ Mivel lehet mérhetővé tenni az eszközt? Az elkészített és kiküldött anyagok számával.

Az akció előkészítése: tervezés és előkészítés

Az akció előkészítését legalább két hónappal az akció bevezetése előtt meg kell kezdeni. Ehhez az alábbiakra van szükség.

- ▶ Töltsd le a „Mindent az élelmiszerhulladékról” információs anyagot, és kérdezz, ha valamit nem értesz!
- ▶ Határozd meg a megfelelő időzítést az akció különböző tevékenységeihez!
 - Az első és második fázist a Hét előtt kell végrehajtani.
 - A Héten az ötletek tesztelésének kell megtörténnie.
- ▶ Tájékoztasd a diákokat és szüleiket is az akcióról!
- ▶ Találd ki, hogyan lehetne díjazni a legeredményesebb csapatot, ezzel is motiválva a diákokat a részvételre.

Az akció végrehajtása

Egy héttel az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt:

- ▶ Ekkor kell megtartani az első vitanapot.
- ▶ Miután a diákok megismerkedtek az élelmiszerhulladék mennyiségi csökkentésének fontosságával, poszterek készítésébe foghatnak, amelyen keresztül bemutathatják: az elmondottak alapján ők hogyan érzékelik a problémát.
- ▶ Az elkészített posztereket ki kell helyezni a folyosókra, ezzel is emlékeztetve mindenkit az akcióra a Hét hátralevő részében.
- ▶ Ezt követően a csoportoknak ötleteket kell gyűjteni az élelmiszerhulladék csökkentésére vonatkozóan.
- ▶ Szervezz egy vitát, amelynek végén jegyezzétek le a diákokkal közösen kidolgozott javaslatokat.
- ▶ Határozzátok meg az egy hét alatt az iskolában keletkezett étel- és élelmiszerhulladék mennyiségét. Azt egyébként célszerű már az Európai Hulladékcsökkentési Hetet megelőző hét elejétől elkülönítve gyűjteni.

A Hét alatt:

- ▶ Kérd meg a csoportokat, hogy teszteljék a korábban összegyűjtött ötleteket az étel- és élelmiszerhulladék mennyiségének csökkentése érdekében.
- ▶ Kérd meg a diákokat, hogy gyűjtsék külön az ételhulladékot, biztosítva a kezdeti állapot könnyű mérhetőségét. A mérésre azért van szükség, hogy a Hét végén meg tudjátok állapítani a hulladékcsökkentés mértékét.

- ▶ Célzerű fotókat is készíteni a megmért hulladékról.
- ▶ A Hét végén meg kell mérni a külön gyűjtött élelmiszerhulladékot, aminek elvileg kevesebbnek kell lennie, mint a kezdeti mennyiségnek. Célzerű szintén fotókat készíteni a megmért hulladékról.

Eredmények mérése

A részvétel és a szemléletformálás mérése

- ▶ Részvevők száma (tanárok, diákok)
- ▶ Elkészített poszterek száma

A csökkentett hulladék mennyiségének becslése

- ▶ Az élelmiszerhulladék súlya a Hét előtt és után
- ▶ A különbség mértéke = megelőzött étel- és élelmiszerhulladék mennyisége

További információk

- ▶ Tájékoztató anyagok
 - Tippek az ételhulladék csökkentéséhez: <http://szelektalok.hu/fokuszban-az-etelhulladek/>
 - Élelmiszerhulladék és hatásai: <http://szelektalok.hu/fokuszban-az-etelhulladek/>
 - www.hulladekcsokkenteshet.hu
 - www.elelmiszerbank.hu
 - eselytazetelnek.hu
 - Receptek maradék ételalapanyagok felhasználásához: www.ewwr.eu/en/support/thematic-days-2014-stop-food-waste
- ▶ Korábbi, már megvalósított hasonló akciók
 - Élelmiszerhulladék felvilágosító kampány egy agrárkollégiumban (FR) 2013: http://www.ewwr.eu/docs/case_studies/FR_Education_Trophees-SERD-2013_CSF.pdf
 - « ...di meno in Meglio » Project (IT) 2012: http://www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2012_Case_studies_Administration_Italy.pdf
 - Ensemble, réduisons nos déchets – Csökkentsünk együtt! (FR) 2012: http://www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2012_Case%20Studies_Educational_France1.pdf
 - Új étrend az iskolákban, ami változást hoz (UK) 2010: http://www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR%202010_Case%20Study_Admin_Scotland.pdf
 - Minimalizáld a hulladékot – Az élelmiszerhulladék megfelelő kezelése (SE) 2009: http://www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2009-case-studies_Business_Eurest_SV.pdf
- ▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét: www.ewwr.eu contact@ewwr.eu
- ▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét magyarországi koordinátorának elérhetősége:
 - www.hulladekcsokkenteshet.hu
 - ewwr@oktf-nhi.gov.hu
 - www.szelektalok.hu
- ▶ Egyéb érintett szervezetek
 - [Sustainable Restaurant Association](http://www.sustainable-restaurant-association.org)
 - Urbact: [Sustainable Canteen Project](http://www.sustainablecanteenproject.org)
 - [Sustainable Canteens Brussels](http://www.sustainablecanteensbrussels.org)
 - [Food Waste Reduction Alliance](http://www.foodwastereductionalliance.org)

► Érdekes linkek

- [SAVE FOOD initiative](#)
- [Think.Eat.Save.](#)
- [Food and Agriculture Organization](#) (FAO)
- [Love Food Hate Waste](#)
- OECD - [Food Chain Network](#)
- European Commission - [Stop Food Waste](#)
- [European Environment Agency](#) (EEA)
- [European Environmental Bureau](#) (EEB)
- Slow Food Movement - www.slowfood.com
- Too good to waste campaign - [tips for restaurants](#)
- [Ethical Eats](#)
- Council hall of Reus (Catalonia) - EWWR action: "[Regala't aigua](#)"
- Bruxelles Environnement (IBGE) - [Cantine durable](#)
- Unilever - [Wise Up Your Waste](#) (free APP)
- WRAP - [Food waste reduction in the hospitality and food service](#)

Publikációk

- International Solid Waste Association (ISWA): [Food Waste As A Global Issue. From the perspective of municipal solid waste management.](#)
- Environmental Protection Agency (EPA) Ireland: [Less food waste, more profit.](#)
- Intertek/rdc/ Brussels Environment/ EcoRes: [Réduction des déchets organiques du secteur HoReCa](#)
- SimplyFood/ Bruxelles Environnement/ Wallonie: [Guide pratique cantine durable](#)

Légy Te is Hulladékdetektív!

Alapelv: megtanítani a gyerekeket arra, hogyan csökkentsék a körülöttük keletkező hulladékot az oktatási intézményekben.

Gyakorlat teszi a mestert! – szokták mondani, és valóban, a tanulás legjobb, legeredményesebb módja, ha tapasztalati úton szerezzük meg a tudást. Ez különösen igaz a gyerekekre, akik lelkesen, mintegy szivacsként szívják magukba az új információkat, és szívesen próbálnak ki új dolgokat.

Jelen kommunikációs eszköz sikeres teszteléséhez a tanárok számára biztosítani kell egy olyan útmutatót, amely tartalmazza a már bevált ötleteket és jó gyakorlatokat, valamint bemutatja a hulladékcsökkentés fontosságát. Ezt követően a „gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan” elvet követve a gyerekekkel közösen kell felmérni a helyi hulladékhelyzetet. (Például meg lehet vizsgálni, mennyi hulladék keletkezik az osztálytermekben, vagy az étkezőben, stb.)

A lehetséges problémás területek meghatározását követően a tanárok és diákok közösen dolgozhatnak ki egy akciótervet a probléma megoldására. Új szabályokat kell lefektetni és feladatokat kell kitalálni a hulladékcsökkentés érdekében. A diákok készíthetnek például kreatív emlékeztetőket szerte az iskolában az üzenőfalakra, vagy a hulladékgyűjtő edények fölé. Az iskola pedig akár még rajzversenyt is szervezhet a gyerekeknek.

A Hét alatt megelőzött hulladék mennyiségét mérhetővé lehet tenni, ha összehasonlítjuk a Hét előtt, adott idő alatt keletkezett hulladékmennyiséget, a Hét után, szintén adott idő alatt keletkezett mennyiséggel.

Célcsoport:

- Elsődleges célcsoport: általános iskolák tanárai és tanulói
- Másodlagos célcsoport: a diákok családjai (a gyerekek hazaviszik a megszerzett tudást és magukévá tett magatartást, viselkedést)

Általános információk

hulladékcsökkentés

nehézségi szint

Hulladékáramok

újrahasználat

környezeti hatás

papír

csomagolás

újrahasznosítás

költségek

elektromos és elektronikai

szerves

Célok

- ▶ Átfogó cél a hulladék csökkentése az oktatási intézményekben, jellemző hulladékáramok: papír, csomagolás és élelmiszerhulladék
- ▶ Szintén kiemelt cél a következő hozzáállás elsajátítása: **“A legjobb hulladék az, ami nem keletkezik!”**
- ▶ Az alapkoncepció az, hogy a tanárok és diákok közösen határozzák meg a problémás területeket és dolgozzanak in ennek megfelelően megoldási javaslatokat.
- ▶ Az újrahasználató uzsonnás dobozok, bevásárlótáskák és italos palackok, kulacsok népszerűsítése.

Eszközök

Prezentációs anyag

- ▶ Mi is ez? Egy olyan eszköz, amely segít a tanárok számára a hulladékcsökkentés témakörét összefoglalni, feldolgozni és a diákok számára fogyasztható módon átadni. A prezentáció érdekes tényeket közöl, oly módon, hogy megragadja a hallgatóság figyelmét, és ösztönözze őket a megelőzésre. A Hét elején előadva megadhatja a kezdő lökést a hulladékcsökkentés iránti érdeklődéshez.
- ▶ Hogyan használható?
 - A prezentációkat az iskolák kapcsolattartói kapják meg elektronikus úton.
 - Ezen felül a prezentációk elérhetőek az Európai Hulladékcsökkentési Hét honlapján is.
 - Elsőként keresni kell egy megfelelő időpontot a Hét elején a prezentáció bemutatásához.
- ▶ Hogy lehet mérhetővé tenni az eszközt? Az előadást meghallgató diákok számával.

Plakátkészítő verseny

- ▶ Mi is ez? Egy remek eszköz arra, hogy felhívja a figyelmet a projekt céljaira. Fő üzenete: A kevesebb hulladék a legjobb hulladék. Az oktatási intézmények rendeznek például rajzversenyt a diákok körében, amihez egy, a versenyfelhívást tartalmazó poszter is készül.
- ▶ Hogyan használható?
 - A diákoknak fel kell ismerniük, ki kell gondolniuk, milyen hulladékkal kapcsolatos problémák vannak az iskolán belül, és le kell rajzolniuk, hogyan látják azokat a saját szemükkal.
- ▶ Hogy lehet mérhetővé tenni? Az elkészült plakátok és a versenyben résztvevők számával.

Csoportos foglalkozás: készítsd el a saját italos palackodat/kulacsodat, uzsonnás dobozodat és bevásárló táskádat!

- ▶ Mi ez az eszköz? Egy közös foglalkozás, workshop, amelynek keretében a résztvevők elkészíthetik saját italos palackjukat, kulacsukat, uzsonnás dobozukat, valamint bevásárló táskájukat.
- ▶ Hogyan használható?
 - Hirdesd meg az eseményt előzetesen a célcsoport számára.
 - Gyűjts össze a hozzávalókat, alapanyagokat.
 - Néhány ötlet elérhető a www.ewwr.eu honlapon, de számos más internetes oldal is foglalkozik a fent említett tárgyak elkészítésével.
- ▶ Hogy lehet mérhetővé tenni? Az újrahasznált hulladék mennyiségével, a foglalkozáson résztvevők számával, a megelőzött hulladék mennyiségével (hiszen az elkészített használati tárgyakkal hulladékok további képződése előzhető meg).

Kommunikációs segédletek

„Hulladékméter – avagy hogyan készítsünk hulladékvizsgálatot?”

- ▶ Mi is ez? Egy olyan eszköz, amely segít a tanároknak felmérni a hulladékhelyzetet az oktatási intézményben.
- ▶ Hogyan használható?
 - A tanárok bepillantást nyerhetnek abba, hogyan lehet elkészíteni egy hulladékvizsgálatot, mit kell tartalmaznia egy ilyen vizsgálatnak, és hogyan és milyen célkitűzéseket lehet megfogalmazni.
 - Letölthető a honlapról.
- ▶ Hogy lehet mérhetővé tenni? A megelőzött/szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségével, a kitéűzött célok teljesülésével.

Az akció előkészítése: Kezdeti helyzetértékelés

Az aktuális helyzet megfelelő értékelése érdekében lehetőleg a Hét előtt néhány előkészületet kell tenni.

1. Töltsd le a prezentációs anyagot és a „Hulladékméter” dokumentumait.
2. Tartsd meg az előzetesen elkészített prezentációt a diákoknak, hogy felhívd a figyelmet az akcióra.
3. Mérd fel a kezdeti hulladékhelyzetet a diákokkal közösen: mennyi hulladék keletkezik az osztálytermekben és az étkezőben (kg-ban vagy 60 literes szemeteszákbán mérve).
4. Azonosítsd be a problémás területeket. Találd meg a legjobb gyakorlatokat, amelyekkel a hulladék mennyiségét csökkenteni lehet. (Kulcsszavak: italos palack, uzsonnás doboz, kisebb ételadag)
5. Tervezd meg előre a csoportos foglalkozást.

Az akció előkészítése: tervezés és előkészítés

Ismerd meg a kommunikációs eszközöket 1 hónappal a Hulladékcsökkentési Hét előtt.

Prezentációs anyag (tanároknak)

- ▶ Töltsd le a weboldról.
- ▶ Kérdezz a területileg illetékes koordinátortól, ha valami nem érthető, és kérdésed merült fel.
- ▶ Készülj fel a diákok esetleges kérdéseire.
- ▶ Határozd meg a prezentációval kapcsolatos részleteket: helye, ideje (1 héttel az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt), résztvevők köre.

„Hulladékméter – hogy készítsünk hulladékvizsgálatot?”

Töltsd le dokumentumot a weboldról.

- ▶ Kérdezz a területileg illetékes koordinátortól, ha valami nem érthető, és kérdésed merült fel.
- ▶ Határozd meg az iskolában működő hulladékgyűjtési rendszer vizsgálatának időzítését és folyamatát. Az eredményeket jegyezzétek le a diákokkal közösen.
- ▶ A felmérést követően tartsatok egy ötletelést arról, hogyan lehet csökkenteni a hulladék mennyiségét.
- ▶ Írd le a kiválasztott ötleteket, amelyeket a Héten megvalósítatok.

Plakátkészítő verseny

- ▶ Döntsd el, hogy szeretnél-e rajzversenyt tartani.
 - Ha a válasz igen, töltsd le a rajzversenyre felhívó plakátot: téma - kreatív figyelemfelhívás az akció céljaira.
 - Ha a válasz nem, töltsd le azt a posztert, amely felhívja a figyelmet a hulladék megelőzés fontosságára.
- ▶ Nyomtasd ki a letöltött anyagokat, de csak a szükséges mennyiségben.
- ▶ A csoportos foglalkozáshoz szükséges alapanyagok összegyűjtésére meg kell/lehet hirdetni egy gyűjtési akciót még a foglalkozás megtartása előtt. A szükséges anyagok lehetnek műanyag palackok, textil darabok, papírok, csomagolóanyagok, kupakok, stb.)

Az akció végrehajtása

- ▶ Helyezd ki a plakátokat jól látható helyekre.
- ▶ Nevezd ki a hulladék detektíveket a diákok közül, az ő feladatuk az lesz, hogy figyelemmel kísérjék a kitűzött célok teljesülését és a szabályok betartását.
- ▶ Minden nap meg kell mérni a keletkezett hulladékmennyiséget.
- ▶ A Hét végén:
 - Ha van a rajzverseny, a beadott legjobb alkotásokat hagyd kihelyezve az akció után, hogy továbbra is emlékeztesse a diákokat a téma fontosságára.
 - Add össze a minden nap lemért hulladék mennyiségeket.
- ▶ Tartsd meg a csoportos foglalkozást!

Eredmények mérése

Részvevők száma

- ▶ Azon diákok száma, akiket a tanárok bevontak az akcióba.

Megelőzött hulladék mennyisége

- ▶ Határozd meg az adott idő alatt keletkezett hulladék mennyiségét az akció előtt.
- ▶ Határozd meg az adott idő alatt keletkezett hulladék mennyiségét az akció után.
- ▶ A két mennyiség különbsége = a megelőzött hulladék mennyiségével.

Újrahasznált anyagok mennyisége

- ▶ Számold össze a kreatív foglalkozásra összegyűjtött anyagokat.
- ▶ Amit nem használtak fel, hulladékként a szelektív gyűjtő edényekbe kell helyezni.

További információk

- ▶ Példák korábban megvalósított hasonló akciókra

- [Elsa Morante High School](#) (IT - 2012)
- [St. Francis School Cospicua](#) (MT - 2012)
- [CFP Hostelería y Turismo de Gijón](#) (ES - 2011)
- [HEIG-VD](#) (CH - 2010)
- további példák: www.ewwr.eu

- ▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét: www.ewwr.eu contact@ewwr.eu

- ▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét magyarországi koordinátorának elérhetősége:

- www.hulladekcsokkenteshet.hu
- ewwr@oktf-nhi.gov.hu
- www.szelektalok.hu

Egy hét az újrahasználat jegyében

Alapelv: Az újrahasználat népszerűsítése. Újrahasználat során hulladék keletkezését előzzük meg!

Az újrahasználat népszerűsítése. Újrahasználat során hulladék keletkezését előzzük meg!

Az újrahasználat azt jelenti, hogy régi tárgyainkat, vagy azok egyes alkotórészeit újrahasználjuk, saját, vagy más jellegű funkcióban hasznosítjuk. A különböző anyagok újrahasználatára – a hulladék keletkezésének megelőzése mellett - jelentős pozitív hatást gyakorol környezetünkre. Az újrahasználat tehát lehetővé teszi számunkra a hulladékképződés megelőzését, optimalizálva ez által a használatban lévő nyersanyagok mennyiségét. Az új termékek előállítása rengeteg energiát és nyersanyagot emészt fel. A nyersanyagokat bányásszuk, a termékeket le kell gyártani, majd el kell szállítani az értékesítő helyekre. Tárgyaink újrahasználatára az egyik leghatékonyabb módja bolygónk erőforrásainak és környezetünk védelmében, amivel ráadásul pénzt is megtakaríthatunk.

Továbbá az újrahasználat:

- csökkenti a légszennyezést azáltal, hogy kevesebb nyersanyagot kell felhasználni a készítésénél;
- csökkenti az üvegházhatást okozó gázok képződését;
- segíti megőrizni a környezet épségét a jövő generációi számára;
- pénzt takarít meg;
- csökkenti azon hulladékok mennyiségét, amelyeket újra kell hasznosítani, égetőműbe, vagy lerakóba kell szállítani.

Az akció célja egy közösségi program keretében felhívni a figyelmet a hulladékképződés megelőzésének fontosságára. A bolti példa például lehetőséget ad a nem használt termékek újbóli értékesítésére, és a vásárlók olcsón juthatnak hozzá még jó állapotú és jól használható termékekhez.

Általános Információk

hulladékcsökkentés

nehézségi
szint

hulladékáram

újrahasználat

környezeti
hatás

papír

csomagolás

újrahasznosítás

költségek

elektromos és
elektronikai

szerves

Célok

- ▶ A termékek újrahasználataának népszerűsítése.
- ▶ Annak megértetése, hogy nem kell feltétlenül kidobni valamit, csak azért, mert mi már nem használjuk.
- ▶ Egy cserebere platform létrehozása, amely elősegíti az újrahasználataot, és meghosszabbítja a termékek „hasznos élettartamát”.
- ▶ A résztvevők figyelmének felhívása arra, hogy a termékek elcserélése egy lehetséges hulladék csökkentési módszer. Azon tárgyak, amelyeket nem adnak vagy cserélnek el, jótékony célra felajánlhatóak, így az esemény szociális területen, vonatkozásban is pozitív hatást fejt ki.
- ▶ Új szokások / felhasználási szokások népszerűsítése, a „használt termékekhez” való negatív hozzáállás megszüntetése.
- ▶ „Pörgesd fel a kreativitásod!” versennyel megmutathatjuk, milyen érdekes és nagyszerű dolgokat, eszközöket lehet létrehozni régi tárgyainkból.
- ▶ Kihangsúlyozni a termékek teljes élettartamának kihasználását.
- ▶ A javítás népszerűsítése a termékek élettartamának növelése érdekében.

Eszközök az akció megvalósításához

A cserebere nap

- ▶ Mi is ez valójában?
 - A közösségi cserebere esemény az újrahasználataot népszerűsíti, és háttérbe szorítja a tárgyak, eszközök kidobását. Kiváló lehetőséget jelent azoknak, akik meg szeretnének szabadulni a nem használt tárgyaiktól, és jó alkalom az olcsóbb, de még jó minőségű, használható termékek beszerzésére is. Az akció célközönsége alapján lehet meghatározni a csere fajtáját: diákok, gyermekek esetében csak cseréről lehet szó, felnőttek esetében értékesítésről is beszélhetünk.
- ▶ Hogyan használjuk?
 - Az akció lebonyolításához a megfelelő időpont és helyszín kijelölésére, és a csereére szánt termékek tárolásának biztosítására van szükség.
 - Azok a tárgyak, amelyek nem találnak új gazdára, kerüljenek felajánlásra jótékony célra.
 - Csináljunk az eseményből hagyományt.
- ▶ Miben mérjük az eredményt?
 - A résztvevők számában, az újrahasználata termékek mennyiségében (kg).

„Csináld magad” Workshop

- ▶ Mi is ez valójában?
 - Egy workshop, amely során a használt tárgyaknak további új használati funkciót adnak a résztvevők: például elkészíthetik a saját uzsonnas dobozukat, bevásárló táskájukat és bármit, amit szeretnének. Az ilyen tárgyak sorának csak a kreativitás szab határt.
- ▶ Hogyan valósítsuk meg?
 - Adj előzetes tanácsokat a csoport tagjainak.
 - Gyűjtsd össze a hozzávalókat előre – ez határozza majd meg, milyen új használati tárgyakat készíthetnek a workshop keretében.
 - Néhány bevált ötletet találsz a www.ewwr.eu oldalon, de más internetes oldalakon is számos további kreatív tipp található.
- ▶ Miben mérjük az eredményt?
 - Az újrahasznált „hulladék” mennyiségében, a résztvevők számában, a megelőzött hulladék mennyiségében (pl.: a csomagolási hulladék mennyiségének csökkenése az uzsonnas doboz használatával).

„Pörgesd fel a kreatitásod!” Versenyfelhívás újrafelhasznált remekművek készítésére

- ▶ Mi is ez valójában?
 - Egy kreatív verseny a használt tárgyak új funkciójának megtalálására. Életkortól függően, az ötletek bonyolultsága alapján különböző módon lehet díjazni az elkészült mesterműveket.
- ▶ Hogyan használjuk/csináljuk?
 - Időben hirdessük ki a versenyt, hogy legyen elég idő az ötletek megvalósítására.
 - Találd ki, milyen jutalmat adhatsz a legjobb, legkreatívabb készítő(k)nek.
 - A hét elteltével szervezhetünk egy kiállítást az elkészült munkákból, és a legjobbakat díjazhatjuk is.
- ▶ Miben mérjük az eredményt?
 - Az újrahasznált „hulladék” mennyiségében, a közvetlen résztvevők számában, a kiállítást látogatók számában.

Kommunikációs segédletek

Plakátok

- ▶ Mi is ez valójában?
 - Egy, az eseményt reklámozó, és népszerűsítő segédanyag.
- ▶ Hogyan használjuk?
 - Letölthető a weboldalról.
 - Jól frekvenciált helyen kell kihelyezni, azért, hogy a lehetséges érdeklődők informálódhassanak az újrahasználati eseményről.
- ▶ Miben mérjük az eredményt?
 - Az újrahasznált „hulladék” mennyiségében, a résztvevők számában.

Útmutató az esemény szervezéséhez, és információ az újrahasználat fontosságáról

- ▶ Mi is ez valójában?
 - Segítségével tippeket és információkat kaphatunk és adhatunk az esemény szervezéséhez, valamint az újrahasználat fontosságának érzékeltetéséhez.
- ▶ Hogyan használjuk?
 - Letölthető a weboldalról.
 - Ennek segítségével az Európai Hulladékcsökkentési Hét kapcsolódó akciója megfelelően elindítható, a program tervezhető.
 - Folyamatosan frissíthető új ötletekkel, annak érdekében, hogy az újrahasználat minél hatékonyabb legyen.

Az akció előkészítése: Kezdeti helyzet felmérése

Az előkészítő fázis segít megérteni az akciótervet, valamint az akció eredményessége meghatározásának is az alapja.

- ▶ A plakátok és az információs anyagok letölthetőek, kérdés esetén a www.ewwr.eu kapcsolattartói rendelkezésre állnak.
- ▶ Először is találj meg a megfelelő helyszínt az akcióhoz.
- ▶ Vedd fel a kapcsolatot jótékonyági szervezetekkel. Ha nem tudtátok eladni vagy elcserélni az összegyűjtött termékeket, azt később fel tudjátok ajánlani azoknak, akiknek szükségük lehet rá.

Az akció előkészítése: Tervezés és előkészítés

1 hónappal az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt

- ▶ Nyomtasd ki a posztereket, de csak annyit, amennyire valóban szükséged lesz. Kerüld a felesleges hulladékképződést.
- ▶ A posztereken tüntesd fel a pontos helyszínt, és a részvételi feltételeket.
- ▶ Hirdesd meg előre a versenyt is.
- ▶ Toborozz kollégákat, akik szeretnék a feleslegessé vált tárgyaikat eladni, elcserélni, valamint biztasd a gyerekeiket is, hogy a nem használt, megunt játékaikat gyűjtsék össze.
- ▶ Ha workshopot rendeztek a lelkes résztvevők körében, a felhasználható anyagokat úgy kell beszerezni, hogy azok a „csinálj magad” workshop idejére megfelelő számban rendelkezésre álljanak (üveg, textil, papír hulladék, használt csomagolópapír, kupakok stb.).
- ▶ Minden területhez rendelj hozzá egy felelőst: bolhapiac, műhelyek, maga a verseny.

Az akció végrehajtása

- ▶ Szervezd meg mindent az „árusoknak” a bolhapiac zökkenőmentes lebonyolításához.
- ▶ Az egész programot indítsd egy rövid bevezetéssel az újrafelhasználás fontosságáról, növeld a témában az emberek tudatosságát.
- ▶ Bátorítsd a felnőtteket az eladásra, a gyermekeket pedig a cserére.
- ▶ Vezesd le a workshopot.
- ▶ A versenyre elkészült darabokat a Hét végén mutasd be a résztvevőknek, a legjobbakat akár díjazhatod is.
- ▶ Szervezd kiállítást a leadott darabokból.

Eredmények mérése

Résztvétel mérése

- ▶ A programokban résztvevők száma:
 - a bolhapiac résztvevői,
 - azon résztvevők, akik meghallgatták az újrahasználat fontosságáról szóló prezentációt.
 - számold össze azokat, akik részt vettek a workshopon.
 - számold össze külön azokat, akik a versenyben vettek részt.

A megakadályozott hulladék mennyiségének beclése

- ▶ Az összegyűjtött és eladományozott, eladott áruk mennyisége. Javasoljuk, hogy határozd meg az eladásra kínált áruk tömegét, majd a végén a megmaradt áruk tömegét. A két érték különbsége adja ki a teljes eladott, vagy elcserélt mennyiséget.
- ▶ Mérd le a workshop alatt felhasznált anyagok mennyiségét is.
- ▶ Azokat az anyagokat, amelyeket nem használtak fel a résztvevők, a workshopok után a szelektív hulladékgyűjtő konténerekbe kell helyezni – ezt a mennyiséget is meg lehet határozni.
- ▶ Becsüljük meg azt is, hogy a workshop alatt a tárgyak újrahasználatával mennyi hulladéktól szabadítottuk meg a környezetünket (ételhordó használata, bevásárló táska). Illetve, hogy mennyi műanyag zacskót használ fel egy résztvevő egy hónap alatt, és mennyi fém vagy műanyag csomagolást lehet elkerülni egy uzsonnás doboz mintegy egy hónapnyi használatával.
- ▶ Ami az elkészült remekműveket illeti, becsüld meg az összes felhasznált anyag mennyiségét.

További információk

- ▶ Újrahasználati segédanyag
 - <http://www.ewwr.eu/en/ideas/case-studies-reuse>
- ▶ Típek a workshophoz
 - http://www.boredpanda.com/creative-diy-lamp-chandelier-lighting-ideas/?fb_action_ids=716355141754165&fb_action_types=og.likes
- ▶ Korábbi, már megvalósított hasonló akciók: www.ewwr.eu

Adminisztráció/hatóság

- [Community of Mairaga](#) (ES - 2012)
- [Lambeth Council](#) (UK - 2010)
- [Belfast City Council Waste Management and TESCO](#) (UK - 2010)
- [Carmarthenshire County Council](#) (UK- 2009)

Egyesület/NGO

- [Green City](#) (DE - 2011)
- [Abierto hasta el amanecer](#) (ES - 2011)
- [Forest Recycling](#) (UK - 2010)

Gazdasági szereplők/cégek

- [Glasgow Film Theatre](#) (UK - 2011)

Oktatási Intézmény

- [Vic Network of Schools for Sustainability \(XESVIC\) & Vic City Council](#) (ES - 2013)
- [Kindertagesstätte Galileo](#) (GE - 2012)
- [ISEP - Instituto Superior de Engenharia do Porto](#) (PT - 2010)
- “RE-USE DAY” (Estonia): http://www.ewwr.eu/sites/default/files/EWWR_2009-case-studies_Education_University-Of-Life-Sciences_ET.pdf
- “Blouse is my package” (Estonia):
http://www.ewwr.eu/sites/default/files/EWWR%202010_Case%20Study_Admin_Estonia_0.pdf
- “Giant Stuff for Free Event (UK):
http://www.ewwr.eu/sites/default/files/case%20studies%202012/EWWR_2012_Case%20studies_Administration_NorthLondon.pdf

Magánszemélyek

- [Céline Carbonnelle](#) (BE - 2013)

- ▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét koordinátorok honlapja/kapcsolat: www.ewwr.eu/list-organisers
- ▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét: www.ewwr.eu contact@ewwr.eu
- ▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét magyarországi koordinátorának elérhetősége:
 - www.hulladekcsokkentesihet.hu
 - ewwr@oktf-nhi.gov.hu
 - www.szelektalok.hu

Légy Te is válogatós: Gyűjtsük szelektíven a hulladékokat!

Alapelvek:

A figyelem felhívása a szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasználat fontosságára. A diákok megtanítása a helyes szelektálásra, amelynek alkalmazásával egy környezeti szempontból fenntarthatóbb életet élhetnek.

Általános információk

	hulladékcsökkentés		nehézségi szint	Hulladékáramok	
	újrahasználat		környezeti hatás		
	újrahasznosítás		költségek		
				papír	csomagolás
				elektromos és elektronikai	szerves

Célok

- ▶ A legfőbb cél a kommunális vegyes hulladék mennyiségének csökkentése.
- ▶ Magasabb szelektív gyűjtési arányok elérése.
- ▶ A környezettudatosság szintjének növelése, a környezet iránti érzékenység fokozása.
- ▶ A szelektív hulladékgyűjtési rendszerekbe vetett bizalom és elköteleződés erősítése.

Eszközök

Üzemlátogatás – Látogatás egy hulladékkezelőben

- ▶ Mi is ez? Egy olyan eszköz, amely szó szerint közelebb viszi az embereket a hulladékkal kapcsolatos problémákhoz. Könnyebben megértik a szelektív hulladékgyűjtés működését, ha a saját szemükkal látják a mikéntjét. Ennek érdekében amennyiben lehetőség van rá, látogatást lehet szervezni egy közeli hulladékkezelő, hasznosító üzembe.
- ▶ Hogy használható? Vedd fel a kapcsolatot a közeli hulladékkezelő létesítményekkel, és egyeztess velük egy lehetséges látogatásról.
- ▶ Hogyan lehet mérhetővé tenni? A látogatáson résztvevők számával.

Hírlevél

- ▶ Mi is ez az eszköz? A hírlevélen keresztül a diákok minden nap más-más hulladékáramokról tudhatnak meg több információt. A hírlevél röviden, tömören és könnyen érthetően összefoglalja az érdekes információkat és hasznos tudást a szelektív hulladékgyűjtésről és a helyes szelektálásról.

A Hét hírlevelei az alábbi témákat érintik:

Hétfő – általános információk a szelektív hulladékgyűjtésről és annak fontosságáról

Kedd – műanyag és fémgyűjtésről

Szerda – papírgyűjtésről

Csütörtök – üvegyűjtésről

Péntek – Elektromos és elektronikai hulladékok, veszélyes hulladékok és az elemek gyűjtéséről

- ▶ Hogyan használható?

- A regisztrációt követően a levelek kiküldésre kerülnek a kapcsolattartó személynek.
- A kontaktszemély kell, hogy továbbítsa azokat az akció résztvevőinek.
- Ha elektronikus formában nem tudják megtekinteni a hírleveleket a résztvevők, akkor a kontaktszemély minden reggel ismerteti velük a levelek tartalmát.

- ▶ Hogyan lehet mérhetővé tenni? A kiküldött levelek számával (+a résztvevők számával, akiknek szóban kerül bemutatásra a hírlevél tartalma). Szintén mérhető a szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége is. Ha a korábban – adott idő alatt - szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége ismert, akkor az akció hatása mérhető a Hét végén meghatározott szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségéből.

Poszterek:

- ▶ Mi is ez az eszköz? A poszterek informálják a résztvevőket az akcióról, és arról, mi kerülhet a különböző szelektív kukákba. A poszterek letölthetőek a weboldalról, vagy készíthetőek speciális 3D poszterek is, amelyek bemutatják, milyen hulladék kerülhet a különböző kukákba.
- ▶ Hogyan használható? A poszttereket forgalmas helyeken kell kihelyezni, hogy minél többen lássák azokat. A 3D poszttereket közvetlenül a kukák felett célszerű elhelyezni, hiszen azok bemutatják a helyes szelektálást.
- ▶ Hogyan lehet mérhetővé tenni? A kinyomtatott, elkészített és kihelyezett poszterek számával, a nem megfelelő helyre dobott hulladékok mennyiségével.

„Kreatív” kukák:

- ▶ Mi ez az eszköz? A környezettudatosság erősítése érdekében egy kis kreativitással szelektív kukák készíthetők pl. kartonból, vagy a már meglévő kukák kidekorálhatóak.
- ▶ Hogyan használható? A használt kartondobozok kidekorálhatók, lefesthetők. A legjobb ötletekből akár versenyt is lehet rendezni az intézményben.
- ▶ Hogyan lehet mérhetővé tenni? Az elkészített és kidekorált kukák számával + a szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségével.

Az akció előkészítése: kezdeti helyzetértékelés

- ▶ Mérd fel a környéken lévő hulladékkezelő létesítményeket, és szerezd meg az elérhetőségüket. Egyeztess velük egy lehetséges üzemlátogatás menetéről. (Tudd meg, például, hogy hány fő vehet részt maximum egy ilyen látogatáson.)
- ▶ Egyeztesd le a látogatás időpontját és időtartamát.
- ▶ Töltsd le az akcióhoz kapcsolódó tájékoztató anyagokat a weboldalról.

Az akció előkészítése: tervezés és előkészítés

1-2 hónappal az Európai Hulladékcsoökkentési Hét előtt

- ▶ Hirdesd meg az üzemlátogatást a célközönség körében: regisztráld a résztvevőket, és szervezd meg az odajutásukat.
- ▶ Mérd fel a szelektív hulladékgyűjtés helyzetét az akció megvalósításának helyszínén. (Van-e szelektív gyűjtés? Mekkora a szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége?)
- ▶ Határozd meg a szükséges kukák számát:
 - ha van elég kuka – hirdess kreatív versenyt a kukák dekorálására.
 - ha nincs elég kuka – pl. kartondobozokból készíthető kuka, ami szintén kidekorálható.
- ▶ Töltsd le a weboldalról az általános posztereket, amelyek felhívják az emberek figyelmét a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára.
- ▶ Készíts saját posztereket (lehetnek 3D-sek is), melyek informálják az embereket arról, mi kerülhet a különböző színű kukákba.
- ▶ Helyezd ki a posztereket és a kukákat forgalmas helyekre.

Az akció végrehajtása

- ▶ Miután megkapta a hírlevelet, a kapcsolattartó minden nap küldje ki a megfelelő levelet a résztvevőknek, vagy szóban mutassa be nekik az abban leírtakat.
- ▶ Vezényeld le az üzemlátogatást.
- ▶ Népszerűsítsd a szelektív hulladékgyűjtést és az újrahasznosítást a Héten.
- ▶ A hírlevelek hatékonyságát a különböző hulladékaromok gyűjtési mennyiségének mindennapi mérésével lehet követni (pl. miután a keddi hírlevél a műanyag hulladékokról szól, kedden az elkülönítetten gyűjtött műanyag hulladékot kell lemérni).

Eredmények mérése

Részvétel mérése

- ▶ Résztevők száma az üzemlátogatáson.
- ▶ A letöltött és elkészített poszterek száma.
- ▶ A kiküldött hírlevelek száma + azok száma, akiknek felolvasták azok tartalmát.
- ▶ A kidekorált kukák száma.

A szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségének mérése

- ▶ Könnyen kiszámítható a szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége, ha minden nap lemérjük a szelektíven gyűjtött hulladékot anyagfajtánként (pl. kedden a műanyag hulladékról szóló hírlevelet követően a műanyag hulladékot kell lemérni).
- ▶ Ha összehasonlítjuk a szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségét adott időre vonatkozóan a Hét előtt és után, könnyen megállapíthatjuk az akció közvetlen hatását.
- ▶ Szintén meghatározhatjuk a rossz helyre dobott hulladék arányát (% vagy súly).

További információk

Államigazgatási szerv/hatóság

- [Ixelles Municipality](#) (BE - 2013)
- [Regione Emilia-Romagna, Gruppo Hera, Amministrazioni Penitenziarie Emilia-Romagna, coop Gulliver, coop IT2, coop Il Germoglio, Techne, Cefal, Consorzi produttori di AEE Ecolight e Ecodom](#) (IT - 2013)
- [Cherwell District Council](#) (UK - 2012)
- Administration's campaigns on waste collection:
<http://www20.gencat.cat/portal/site/arc/menuitem.60fb2478680e61fd624a1d25b0c0e1a0/?vgnextoid=00d9b609945a5310VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=00d9b609945a5310VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

Egyesület, civil szervezet

- [Abierto hasta el amanecer](#) (ES - 2011)

Gazdálkodó, ipari szervezet

- [SEUR](#) (ES -2013)

Oktatási intézmények

- [2. Számú kindergarten of Dabas](#) (HU - 2013)

Egyéb

- [CIAL - Consorzio Imballaggi Alluminio](#) (IT - 2012)

▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét: www.ewwr.eu contact@ewwr.eu

▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét magyarországi koordinátorának elérhetősége:

- o www.hulladekcsokkenteshet.hu
- o ewwr@oktf-nhi.gov.hu
- o www.szelektalok.hu

A konyhától a kertig: Mindent a komposztba, amit lehet!

Zöldséghéjak, kávézacc, almacsutka, elhervadt virágok... Szemeteseink mintegy harmadát a nap mint nap keletkező szerves hulladékainkkal töltjük meg. Ha ezeket helyesen kezeljük, 3 kg szerves hulladékból 1 kg komposzt készülhet, ami hosszú távon táplálékot jelenthet kertünknek. Ez azt bizonyítja, hogy megéri komposztálni. Igaz ez az oktatási intézményekre is. Tehát, komposztálásra fel!

Általános információk

hulladékcsökkentés

nehézségi szint

hulladékáram

újrahasználat

környezeti hatás

papír

csomagolás

újrahasznosítás

költség

elektromos és elektronikai

szerves

Célok

▶ A diákok és rajtuk keresztül - indirekt módon - a szüleiik bátorítása az otthoni és a közösségi komposztálásra (oktatási intézményekben, kerületekben, utcákban, stb.).

Mire van szükséged?

Közösségi komposztáló

- ▶ Mi is ez valójában? Egy olyan, komposztálásra kijelölt hely, ahova a diákok gyűjthetik a körülöttük keletkező lebomló szerves hulladékokat (pl. almacsutka).
- ▶ Hogyan kell alkalmazni? A pedagógusok és a diákok összefognak egy új közösségi komposztáló létrehozására, vagy a pedagógusok ösztönzik a gyerekeket a már meglévő komposzthalmok használatára.
- ▶ Mi alapján értékeljük az elért eredményt? A komposztált szerves hulladék mennyisége alapján, ami egyébként a háztartási hulladékokkal együtt kerülne kidobásra.

Komposztálási workshop

- ▶ Mi is ez valójában? Egy információs workshop keretében a résztvevők képet kaphatnak a komposztálásról, megérthetik annak folyamatát, előnyeit.
- ▶ Hogyan alkalmazzuk? Hívd meg a gyerekeket és a szüleiket, és ösztönözd őket arra, hogy használják az intézményben vagy az otthonukban lévő komposztládákat, és azokat népszerűsítsék is a körülöttük élők körében.
- ▶ Mi alapján mérjük az elért eredményt? Azon diákok és szülei számában, akik az iskolában és/vagy az otthonukban kialakították saját komposzthalmokat.

Akció előkészítése: kezdeti helyzetértékelés

1 hónappal az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt

Közösségi komposztálók

- ▶ Ha már létezik ilyen típusú kezdeményezés a vizsgált területen, akkor annak szervezőit kell megkérni, hogy mérjék le az 1 hét alatt bevitt szerves hulladékok súlyát.

Akció előkészítése: tervezés és előkészítés

1 hónappal az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt

Közösségi komposzthalmok

- ▶ Ha már létezik ilyen kezdeményezés az oktatási intézményben: vedd fel a kapcsolatot annak szervezőivel! Tájékoztasd a már meglévő lehetőségekről a kollégáidat és a diákokat, és mutasd be azt nekik részletesen!
- ▶ Ha nincs még ilyen kezdeményezés: hívd össze azokat, akiket érdekelhet a téma, és alakítsátok ki saját komposztálási lehetőségeiteket!
- ▶ Találj egy megfelelő helyet!
- ▶ Készíts működési szabályzatot: jelöld ki az erre alkalmas területet, szervezd meg a komposztálható anyagok behozatalának folyamatát, határozd meg a komposzt szétoztásának mértékét!
- ▶ Mutasd be a kollégáidnak, a diákoknak és esetleg az ő szüleinek, vagy más lehetséges érdeklődőknek!
- ▶ Készítsd elő a terepet a komposztáló kialakítására. Biztosíts mérési lehetőséget az összegyűjtött, bevitt szerves hulladékok leméréséhez, és lehetőség szerint minden résztvevő jegyezze fel az általa bevitt mennyiségeket! Ehhez füzet és toll, vagy felíró tábla biztosítására van szükség.

Komposztáló workshop

- ▶ Találj egy előadásra alkalmas személyt, vagy legyél Te magad az előadó, így Te is meg tudod válaszolni az esetlegesen felmerülő kérdéseket!
- ▶ Jelöld ki a helyszínt és az időpontot a tájékoztató megtartására!
- ▶ Népszerűsítsd, hirdesd a kezdeményezést (helyszín, dátum, időpont, kapcsolattartó személy, regisztráció, stb.)! Részesítsd előnyben a papírmentes kommunikációt (pl. használd a közösségi oldalakat), és ha szükséges, készíts szórólapokat, posztereket, és helyezd ki őket jól látható, forgalmas helyekre!
- ▶ Írd össze, kik vállalták, hogy otthonukban létrehoznak komposztáló ládákat. Jegyezd fel a nevüket és az elérhetőségeiket!
- ▶ Szerezd be a szükséges felszereléseket!

Az akció végrehajtása

Az Európai Hulladékcsökkentési Hét alatt

Közösségi komposztáló

- ▶ Hívd a résztvevőket a komposztálóhoz. Magyarázd el a teendőket, szemléltesd a folyamatot, és ismertesd a szabályokat! Akár ünnepélyes keretek között is átadhatóak az újonnan létrehozott komposztáló lehetőségek.
- ▶ Mérjétek le az összegyűjtött szerves hulladékokat az Európai Hulladékcsökkentési Hét alatt, és jegyezzétek fel a mennyiségeket egy erre a célra kihelyezett táblán, füzetben.

Komposztáló workshop

- ▶ Tartsd meg a tájékoztatót, és annak végén kérj meg minden résztvevőt, hogy aki kedvet kapott a komposztáláshoz (iskolában, otthon, irodában), aláírásával jelezze ezen szándékát egy erre a célra előkészített dokumentumon.

Eredmények mérése

Közösségi komposztáló

- ▶ Ha egy már létező akciót népszerűsítetek, akkor mérjétek le a Héten keletkezett komposzt mennyiségét, és hasonlítsátok össze azt a Hét előtti mennyiséggel. A különbség lesz majd az a mennyiség, ami - hála nektek - nem a háztartási kukába került. Ha viszont egy új komposzthalmot alakítottok ki, akkor annak mennyisége mutatja majd meg az összegyűjtött, háztartási kukától eltérített szerves hulladékok tömegét.

Komposztáló workshop

- ▶ Számold össze azokat a résztvevőket, akik ezek után jobban odafigyelnek a szelektív hulladékgyűjtésre, beleértve a jelenlévőket és azokat is, akik az iskolában részt vesznek a közösségi komposztálásban vagy az otthonukban, esetleg a munkahelyükön alakítottak ki új komposztálót.

További információk

- ▶ Példák korábban megvalósított akciókra
 - Iskolai komposztálás (Spanyolország): www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2011-Case%20studies_School_Mallorca-Spain.pdf
 - Az állatkert jobba teszi a Földet (Spanyolország): www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2012_Case%20Studies_Others_Catalonia.pdf
 - "eRRRe al cubo", Ribaddeva Reduce y Recupera – Komposztálási akció az iskolában (Spanyolország): www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2011-Case%20studies_Administration_Asturias.pdf
 - Bevált gyakorlatok az otthoni és a közösségi komposztálásra: Bevált gyakorlatok leltára (bio-)hulladék minimalizálásával kapcsolatban, Miniwaste projekt, pp. 9-109: www.miniwaste.eu/mediastore/fckEditor/file/Miniwaste_good_practices_inventory.pdf

Érdekes linkek

- Club del Compost: www.clubdelcompost.it
- Horta de Formiga: www.lipor.pt

- ▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét: www.ewwr.eu contact@ewwr.eu

Az Európai Bizottság
támogatásával

► Európai Hulladékcsökkentési Hét magyarországi koordinátorának elérhetősége:

- o www.hulladekcsokkentesihet.hu
- o ewwr@oktf-nhi.gov.hu
- o www.szelektalok.hu

Az Európai Bizottság
támogatásával

Belső célcsoportot célzó akciók

Irodák a papírfelhasználás csökkentéséért

Az oktatási intézmények általában nagy mennyiségű papírt használnak fel éves szinten. Ez a mennyiség azonban könnyűszerrel csökkenthető: az Európai Hulladékcsökkentési Hét alatt vezessünk be néhány új jó gyakorlatot a szervezetben belül, és kövessük figyelemmel, ahogyan a felhasznált papír mennyisége – ezzel együtt a keletkező papír hulladék mennyisége is – jelentősen mértékben lecsökken.

Általános információk

hulladékcsökkentés

nehézségi
szint

Hulladékáram

újrahasználat

környezeti
hatás

papír

csomagolás

újrahasznosítás

költség

Elektronikai
és
elektromos

szerves

Célok

- ▶ A dolgozók tudatosságának növelése az irodai papírfelhasználás csökkentése terén, és ezzel párhuzamosan új módszerek bevezetése a minél hatékonyabb megvalósítás érdekében.
- ▶ A céges papírfogyasztás mértékének csökkenése:
 - a papírfelhasználás helyzetének azonosítása (honnan, mikor, hogyan, miért); majd
 - módszerek azonosítása arra, hogyan csökkenthető a keletkezett mennyiség.
- ▶ A bevezetett intézkedések hatékonyságának értékelése az elért eredmények tükrében: a felhasznált papírmennyiségen túl, vizsgálj meg a többi elért eredményt is, pl. költségcsökkenés.

Mire van szükséged?

Mérési eszköz

- ▶ Mi is ez valójában? Egy olyan adatlap, amelyen követni lehet a papírfogyasztás mértékét (digitálisan, vagy akár nyomtatott formában) minden papírméret esetében (A/4, A/3, stb.)
- ▶ Hogyan használd? A felhasznált papír mennyiségének meghatározása során három adatot kell rögzíteni:
 - 1/ Határozd meg a papír felhasználásának fő típusait és a hozzávetőleges súlyukat kg-ban,
 - 2/ Add meg a kezdeti papírfogyasztást (az akció bevezetése előttit, adott időszakra) minden típus és papírméret esetén (pl.: A/4, A/3)
 - 3/ Mérd/határozd meg a felhasznált papír mennyiségét az akcióban meghatározott intézkedések bevezetése után (szintén adott időszakra vonatkozóan).
- ▶ Mivel mérhetjük az akció hatékonyságát? A megspórolt, fel nem használt papír mennyiségével.

Ebben az akcióban három különböző cselekvési tervet lehet meghatározni. A felhasznált eszközök a választott terv függvényében változhatnak:

1. **Egyéni cselekvési terv** a dolgozók részéről. Az egyéni megközelítés a legkevésbé megterhelő és a legkönnyebben megvalósítható. Ez magában foglalja a tudatosság növelését és a dolgozók képzését is. Az így tanult praktikákat az érintettek a gyakorlatba is átültethetik: pl. kétoldalas nyomtatás, az e-mailek nyomtatásának kerülése, dokumentumok olvasása és a változtatások követése a képernyőn, ill. digitálisan, az előnézeti kép segítségével a dokumentum nyomtatás előtti megtekintése, majd az oldalak rendezése, melynek eredményeképp csökken a nyomtatott oldalak mennyisége, stb.

“Kétoldalas nyomtatás” matrica

- ▶ Mi is ez az eszköz? Egy matrica, amely emlékezteti és bátorítja a dolgozókat arra, hogy a papír mindkét oldalára nyomtassanak, és így csökkentsék a felhasznált papír mennyiségét.
- ▶ Hogyan használd? A nyomtatókon, fénymásolókon vagy a számítógépeken kell elhelyezni, egy jól látható helyen.

“Kétoldalas nyomtatás” poszter

- ▶ Mi is ez az eszköz? Egy poszter, amely emlékezteti és bátorítja a dolgozókat arra, hogy a papír mindkét oldalára nyomtassanak.
- ▶ Hogyan használd? A nyomtatók vagy fénymásolók közelében kell kihelyezni.

Intranet

- ▶ Mi ez az eszköz? Készüljön és jelenjen meg a cég intranetes felületén egy cikk, amely arra buzdítja a dolgozókat, hogy használják a kétoldalas nyomtatás funkciót.
- ▶ Hogyan működik? A cikk az Európai Hulladékcsökkentési Hetet megelőzően kerüljön ki az intranet felületre, ismertesse az akció célját a kollégákkal, majd adjon napi tippeket a Hét során az intranetes olvasótábornak a papírfelhasználás csökkentésével kapcsolatban.

2. **Szervezeti és strukturális cselekvési terv.** Ennek kidolgozása már több erőfeszítést igényel. Be kell vonnunk például az IT csapatot, hogy a számítógépek is alkalmazkodjanak a felállított rendszerhez: alapértelmezés szerint gazdaságos üzemmódban és a lapok mindkét oldalára nyomtassanak (a számítógépeken és a nyomtatókon is elvégzendő a módosítás); digitálisan tároljuk a dokumentumokat optikai tárolókon vagy számítógépes szervereken.

Alkalmazzuk ezeket az elveket a cég további munkafolyamatai során is: válasszuk az elektronikus adattovábbítást, az elektronikus formában készült hírleveleket a papír alapúak helyett, rendszeresen válaszoljunk e-mailben ahelyett, hogy papíron küldenénk üzenetet (számlák, bérszámfejtési papírok, stb.), használjunk elektronikus aláírást, stb.

Személyes papírfogyasztás-mérő

- ▶ Mi is ez? Egy olyan számítógépes alkalmazás, mely méri, feljegyzi és kimutatja a papír felhasználás mennyiségét. Ez az eszköz számszerűsített eredményben mutatja meg a dolgozó számára az általa felhasznált papírmennyiséget, így az érintett naprakész információkkal rendelkezhet saját „fogyasztásáról”.
- ▶ Hogyan használd? Az alkalmazást telepíteni kell minden dolgozó számítógépére.
- ▶ Mit lehet mérni ezzel? Az intézkedések hatására megtakarított papír mennyiségét.

3. **Vásárlási politikát érintő cselekvési terv.** A központosított beszerzéseknél figyelembe kell venni, hogy minden szempontból takarékos eszközökre essen a választás, pl. olyan nyomtatóra, ami képes kétoldalas nyomtatásra és másolatok készítésére. Továbbá vásároljunk multifunkciós és közösen használt, nagy teljesítményű irodai eszközöket (pl. egy gép egy emeleten, ahelyett, hogy mindenkinek saját kis teljesítményű nyomtatója lenne pl. irodánként), illetve nem lehet figyelmen kívül hagyni a megfelelő szoftverek beszerzését sem.

“Fenntartható beszerzések” útmutatója

- ▶ Mi is ez? Egy gyakorlati útmutató, amely segít a környezetbarát vásárlások előmozdításában és elősegíti a megfelelő társadalmi körülmények megteremtését.
- ▶ Hogyan használd? Ezt központilag kell megvalósítani annak érdekében, hogy megtalálják a legjobb eszközöket, szoftvereket a cég számára, amelyek a későbbiekben lehetővé teszik a papírfogyasztás optimalizálását.

Felkészülés az akcióra: a helyzet kezdeti értékelése

- ▶ Egy kalkulátor (kézi mérés, professzionális szoftver, online alkalmazás) segítségével jegyezzük fel a résztvevők számát, és számoljuk ki a papírfelhasználásukat egy adott időszakra vonatkozóan, pl. egy hét alatt, még az új intézkedések bevezetése előtt.
- ▶ Értékeljük a teljes volument a papírfelhasználás kapcsán, és ha arra van szükség, bontsuk le részlegekre és/vagy tevékenység-típusokra is.
- ▶ Egy kellően hosszú időszakot vizsgáljunk annak érdekében, hogy az eddig megszokott gyakorlatról reprezentatív adataink legyenek (legalább egy hét, vagy négy alkalom egy héten, főleg ha a tevékenységünk szezonális).
- ▶ Fontoljuk meg, milyen típusú intézkedéseket lehetne bevezetni a cégnél, és ezek közül melyek a kötelező érvényűek.

Felkészülés az akcióra: tervezés és előkészítés

1 hónappal az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt

- ▶ Tudatosság növelése: tájékoztassuk a kollégákat (személyesen, az intraneten, email-ben, stb.) arról, milyen papírfelhasználás-csökkentést célzó intézkedéseket vezetünk be, és ösztönözzük őket arra, hogy tudatosan tartsák be ezeket a mindennapokban, hiszen ez növeli az akció hatékonyságát.
- ▶ Választható eszközök: annak függvénye, melyik cselekvési terv mellett döntünk a felmérést követően. Válasszunk megfelelő eszközöket, amelyeket a fogyasztási szokásokhoz és az egyéni igényekhez tudunk alakítani. Készítsünk el egy figyelemfelhívó üzenetet, és keressünk egy megfelelő időpontot a kollégákkal egy egyeztető megbeszélés megtartására.

Az intézkedés végrehajtása

Az Európai Hulladékcsökkentési Hét alatt

- ▶ A Hét első napján jelentsük be az akció bevezetését, használjuk ehhez a korábban kidolgozott kommunikációs eszközöket (poszterek, matricák, stb.) és üzeneteket. Ezt követően a választott cselekvési tervnek megfelelően vezessük be/üzemeljük be a technikai intézkedéseket.
- ▶ Bátorítsuk a résztvevőket, hogy kövessék figyelemmel a rendszeresen kiküldött, illetve az intraneten megjelenő üzeneteket (pl. minden reggel).
- ▶ Összesítsük a felhasznált papír mennyiségét (pl. egy kalkulátor vagy bármely más technikai eszköz segítségével, amely rendelkezésre áll).

Eredmények mérése

- ▶ Számoljuk ki a különbséget a papírfelhasználás kapcsán a referencia hét (az intézkedések bevezetése előtt) és az Európai Hulladékcsökkentési Héten mért papírfelhasználás között (a bevezetett intézkedések után). A kapott eredmény a fel nem használt papír mennyisége lesz, amely a bevezetett lépéseknek köszönhető.
- ▶ Végezzünk el egy belső hatékonyság értékelést az egyes bevezetett lépésekre vonatkozóan.
- ▶ Értesítsük a kollégákat az eredményekről, és buzdítsuk őket arra, hogy alkalmazzák a jövőben is a Hét alatt megtanult jó gyakorlatokat.

További információk

- ▶ Példák a használható eszközökre (Brüsszel, Belgium):
 - Kalkulátor (letölthető Excel-fájl), "kétoldalas nyomtatás" poszter, stb.
<http://www.bruxellesenvironnement.be/Templates/professionnels/informer.aspx?id=33800>
 - Útmutató a környezettudatos beszerzésekhez: <http://guidedesachatsdurables.be>
 - "Kétoldalas nyomtatás" matrica:

- ▶ További eszközök az akcióhoz:
 - <http://savepaper.com.au/save-paper>
 - Belgium: <http://www.moinsdepapier.be/>
- ▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét: www.ewwr.eu contact@ewwr.eu
- ▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét magyarországi koordinátorának elérhetősége:
 - www.hulladekcsokkenteshet.hu
 - ewwr@oktf-nhi.gov.hu
 - www.szelektalok.hu

Csökkentsük együtt a csomagolási hulladékok mennyiségét!

Hajlamosak vagyok azt gondolni, hogy mindennapi tevékenységünk, adminisztratív feladataink során egyáltalán nem beszélhetünk erős környezeti hatásokról. Valójában azonban minden tevékenységünkhöz társulnak alacsony környezeti hatások. Ilyen például egy számítógép bekapcsolása, egy levél fénymásolása, egy fájl törlése vagy egy kávé elkészítése egy rövid szünetben. Első ránézésre ezek a tevékenységek jelentéktelennek tűnhetnek, de ha összeadjuk az összes ilyen tevékenység hatását, annak mértéke már jelentős. Mindennapi tevékenységeink során már egy kis odafigyeléssel jelentős környezeti javulást érhetünk el, mely visszaigazolást ad nekünk arra, hogy jó úton járunk. Ez a dokumentum segítséget nyújt abban, hogy egy kis odafigyeléssel és némi változtatással milyen módon érhető el javulás a szervezetednél.

Általános információk

hulladékcsökkentés

nehézség

Hulladékáram

újrahasználat

környezeti hatás

papír

csomagolás

újrahasznosítás

költség

elektronikai és elektromos

szerves

Célok

Direkt:

► Csomagolási hulladék csökkentése érdekében újrahasználató termékek népszerűsítése. Ez az akció ráirányítja az alkalmazottak figyelmét a csomagolási hulladék okozta problémákra, a keletkezés megelőzésének fontosságára.

Indirekt:

► Növeli a dolgozók tudatosságát a hulladék keletkezés megelőzése tekintetében.

Milyen elemeket foglal magába az akció?

- Tájékoztatás az újrahasználató termékek környezeti előnyeiről.
- Tájékoztatás a kevésbé csomagolt termékek környezeti előnyeiről.
- Tájékoztatás a csomagolási hulladékokról általában.

Mire van szükséged?

► **Információs és kommunikációs anyagokra:** gyűjtsd össze az Európai Hulladékcsökkentési Hét információs anyagait a dolgozók csomagolási hulladékról való tájékoztatásához. Tégy intézkedéseket, amelyek a csomagolási hulladékok megelőzésére koncentrálnak. Készíts posztereket, melyekkel népszerűsítheted az akciót, és tájékoztasd alkalmazottaidat a vállalt, bevezetett intézkedésekről.

► **Eszközökre:** újrahasználatos csészékre és poharakra, valamint ételhordókra.

Az akcióhoz szükséges eszközök

Egy kávéautomata pohár nélküli funkcióval

► Mi is ez? Egy kávéautomata, pohár nélküli funkcióval. Ennek segítségével mindenki a saját újrahasználatos csészéjébe kérheti a kiválasztott italt.

► Hogyan használd?

- Ha szükséges, kérd meg az automata üzemeltetőjét, hogy állítsa be a pohár nélküli funkciót.
- Tájékoztasd munkatársaidat az újrahasználatos csészék előnyeiről.

► Mi alapján értékeljük az elért eredményt? Az eldobott egyszer használatos műanyag poharak számával, amit az akció előtt kell felmérni.

Újrahasználatos kávéscsészék, poharak

► Mi is ez az eszköz? Adj újrahasználatos kávéscsészéket, poharakat a munkatársaidnak.

► Hogyan csináld/használd?

- Oszd ki az újrahasználatos kávéscsészéket, poharakat a munkatársaidnak.
- Tájékoztasd őket arról, hogyan tudják kiválasztani az újrahasználatos csésze opciót az automatán.

► Mi alapján értékeljük az elért eredményt? Az eldobott egyszer használatos műanyag poharak számával, amit az akció előtt kell felmérni.

Ételhordók, ételtárolók

► Mi is ez? Adj újrahasználatos ételhordó dobozokat a dolgozóidnak, és bátorítsd őket arra, hogy használják azt műanyag vagy alumínium csomagolás helyett.

► Hogyan használhatod?

- Oszd szét az újrahasználatos ételhordókat a dolgozóknak.

► Mi alapján értékeljük az elért eredményt? Az egyszer használatos eldobott étel csomagolások számával, amit az ételhordók kiosztása előtt és után érdemes felmérni adott időszakra vonatkozóan.

Kommunikációt támogató eszközök

Egy panel, amely a hulladék keletkezésének megelőzése, a keletkezett mennyiség csökkentése érdekében használható jó gyakorlatokat mutatja be

- ▶ Mi is ez az eszköz? Ez a panel tartalmazza mindazon vállalatokat, praktikákat, amelyek alkalmazhatóak a hulladék keletkezésének megelőzése érdekében. Ez ösztönzi majd a résztvevőket az intézkedések betartására.
- ▶ Hogyan alkalmazd?
 - Gyűjtsd össze a vállalatokat.
 - Mutasd be őket a panel segítségével.
 - Helyezd ki azt stratégiaileg megfelelő helyen.
- ▶ Mivel mérjük az eredményt? Az elért célok számával, az eredmények elérésének változásával az idő előrehaladtával.

Megkülönböztető matrica/poszter

- ▶ Mi is ez az eszköz? Egy matrica, amelyet arra használhatsz, hogy jelezd, Te követed és betartod a jó gyakorlatokat a hulladék keletkezésének megelőzése és a keletkezett mennyiség csökkentése érdekében.
- ▶ Hogyan alkalmazd?
 - Helyezd ki jól látható, stratégiaileg fontos helyekre.
- ▶ Mivel mérjük az elért eredményt? A résztvevők számával.

Felkészülés az akcióra: tervezés és előkészítés

Egy hónappal az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt

- ▶ Számoljuk (és mérjük is) meg az egyszer használatos kidobott műanyag poharak számát a kávéautomata használata során.
- ▶ Keress egy helyi beszállítót, aki újrahasználatos poharakkal, csészékkel foglalkozik.
- ▶ Mérd le a kidobott egyszer használatos ételcsomagolások mennyiségét a munkahelyi menzán. Csak az ebédhez közvetlenül kapcsolódó csomagolások mennyiségét mérjük, mint például az alumínium csomagolás, ételcsomagolás, egyszer használatos evőeszköz.
- ▶ Keress egy helyi beszállítót, aki újrahasználatos ételhordókkal, ételtartó dobozokkal foglalkozik.
- ▶ Keress egy olyan stratégiaileg jól látható helyet, ahová kihelyezhető a panel, amelyen szerepelnek a kötelezettségvállalások és az elért eredmények.

Az akció végrehajtása = az akció napja

- ▶ Oszd szét az újrahasználatos poharakat, csészéket a dolgozóknak.
- ▶ Távolítsd el az eldobható poharakat a kávéautomatából.
- ▶ Helyezd ki a tájékoztató anyagokat jól látható helyre.
- ▶ Tájékoztasd a dolgozókat arról, milyen kötelezettségeket vállalt a cég.
- ▶ Ösztönözd a munkatársakat arra, hogy újrahasználatos poharakat és ételhordókat használjanak.

Eredmények mérése és visszajelzés küldése

Az újrahasználatos kávéscsészés akció és az egyszer használatos csészék eltávolítása a kávéautomatából szorosan kapcsolódnak egymáshoz. Az intézkedések célja, hogy a csomagolási hulladék termelődésének megelőzése.

Annak érdekében, hogy értékelhető legyen ezen akciók eredménye:

1. Számold és mérd le az egyszer használatos eldobható műanyag poharak mennyiségét a kávéautomata használatán keresztül egy hónapon át.
2. Miután beállítottad a kávéautomatán a pohár nélküli opciót, mérd le, hányszor használják ezzel a funkcióval a gépet a kollégák.
3. Határozd meg a nem kidobott egyszer használatos műanyag poharak számát egy hónap alatt.

Az újrahasználatos ételhordó akció célja szintén a csomagolási hulladék keletkezésének megelőzése, illetve a keletkezett mennyiség csökkentése.

Annak érdekében, hogy értékelhető legyen ezen akciók eredménye:

1. Számold és mérd meg az étkezéshez szorosan kapcsolódó csomagolások mennyiségét (alumínium csomagolás, élelmiszer csomagolás, egyszer használatos evőeszköz) egy hónapon át.
2. Amint kiosztottad a munkatársak részére az újrahasználatos ételhordókat, ismét mérd meg az étkezésnél keletkező csomagolási hulladék mennyiségét, szintén egy hónapon át.
3. Mutasd be, mennyi csomagolóeszköz keletkezését akadályoztatok meg a munkatársakkal együtt egy hónap alatt.

Minden esetben jelentsd az eredményeket (mennyiségi és minőségi) az Európai Hulladékcsökkentési Hét koordinátorodnak.

További információk

► Információs anyagok csomagolási hulladék témában

- Tippek a csomagolási hulladékok csökkentésére:

http://www.ewwr.eu/docs/ewwr/Factsheet_Reduce-excessive-packaging_EN.pdf

► Akciópéldák (még több példa az www.ewwr.eu-n):

- "A kevesebb hulladék több" Barcelona Városi Tanács (CAT) 2011:

http://www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2011-Case%20studies_Administration_Catalonia.pdf

- "Guia de l'oficina verda" (CAT):

Egy útmutató tippekkel és példákkal, hogy létrehozzanak környezetvédelmi intézkedéseket az irodában.

http://www.bcn.cat/agenda21/A21_text/guies/guiaverda.pdf

► Európai Hulladékcsökkentési Hét: www.ewwr.eu

contact@ewwr.eu

Légy Te is válogatós: Gyűjtsük szelektíven a hulladékokat a munkahelyen is!

Alapelvek:

A figyelem felhívása a szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasználat fontosságára. A tanárok és az oktatási intézmény egyéb dolgozóinak megtanítása a helyes szelektálásra, amelynek alkalmazásával egy környezeti szempontból fenntarthatóbb életet élhetnek.

Általános információk

	hulladékcsökkentés		nehézségi szint	Hulladékáramok	
	újrahasználat		környezeti hatás		
	újrahasznosítás		költségek		
				papír	csomagolás
				elektromos és elektronikai	szerves

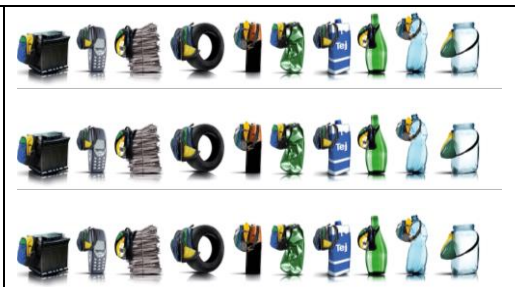
Célok

- ▶ A legfőbb cél a kommunális vegyes hulladék mennyiségének csökkentése.
- ▶ Magasabb szelektív gyűjtési arányok elérése.
- ▶ A környezettudatosság szintjének növelése, a környezet iránti érzékenység fokozása.
- ▶ A szelektív hulladékgyűjtési rendszerekbe vetett bizalom és elköteleződés erősítése.

Eszközök

Üzemlátogatás – Látogatás egy hulladékkezelőben

- ▶ Mi is ez? Egy olyan eszköz, amely szó szerint közelebb viszi az embereket a hulladékkal kapcsolatos problémákhoz. Könnyebben megértik a szelektív hulladékgyűjtés működését, ha a saját szemükkel látják a mikéntjét. Ennek érdekében amennyiben lehetőség van rá, látogatást lehet szervezni egy közeli hulladékkezelő, hasznosító üzembe.
- ▶ Hogy használható? Vedd fel a kapcsolatot a közeli hulladékkezelő létesítményekkel, és egyeztess velük egy lehetséges látogatásról.
- ▶ Hogyan lehet mérhetővé tenni? A látogatáson résztvevők számával.

Hírlevél

- ▶ Mi is ez az eszköz? A hírlevélen keresztül a diákok minden nap más-más hulladékáramokról tudhatnak meg több információt. A hírlevél röviden, tömören és könnyen érthetően összefoglalja az érdekes információkat és hasznos tudást a szelektív hulladékgyűjtésről és a helyes szelektálásról.

A Hét hírlevelei az alábbi témákat érintik:

Hétfő – általános információk a szelektív hulladékgyűjtésről és annak fontosságáról

Kedd – műanyag és fémgyűjtésről

Szerda – papírgyűjtésről

Csütörtök – üveggyűjtésről

Péntek – Elektromos és elektronikai hulladékok, veszélyes hulladékok és az elemek gyűjtéséről

- ▶ Hogyan használható?

- A regisztrációt követően a levelek kiküldésre kerülnek a kapcsolattartó személynek.
- A kontaktszemély kell, hogy továbbítsa azokat az akció résztvevőinek.
- Ha elektronikus formában nem tudják megtekinteni a hírleveleket a résztvevők, akkor a kontaktszemély minden reggel ismerteti velük a levelek tartalmát.

- ▶ Hogyan lehet mérhetővé tenni? A kiküldött levelek számával (+a résztvevők számával, akiknek szóban kerül bemutatásra a hírlevél tartalma). Szintén mérhető a szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége is. Ha a korábban – adott idő alatt - szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége ismert, akkor az akció hatása mérhető a Hét végén meghatározott szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségéből.

Poszterek:

- ▶ Mi is ez az eszköz? A poszterek informálják a résztvevőket az akcióról, és arról, mi kerülhet a különböző szelektív kukákba. A poszterek letölthetőek a weboldalról, vagy készíthetőek speciális 3D poszterek is, amelyek bemutatják, milyen hulladék kerülhet a különböző kukákba.
- ▶ Hogyan használható? A posztereket forgalmas helyeken kell kihelyezni, hogy minél többen lássák azokat. A 3D posztereket közvetlenül a kukák felett célszerű elhelyezni, hiszen azok bemutatják a helyes szelektálást.
- ▶ Hogyan lehet mérhetővé tenni? A kinyomtatott, elkészített és kihelyezett poszterek számával, a nem megfelelő helyre dobott hulladékok mennyiségével.

„Kreatív” kukák:

- ▶ Mi ez az eszköz? A környezettudatosság erősítése érdekében egy kis kreativitással szelektív kukák készíthetők pl. kartonból, vagy a már meglévő kukák kidekorálhatóak.
- ▶ Hogyan használható? A használt kartondobozok kidekorálhatók, lefesthetők. A legjobb ötletekből akár versenyt is lehet rendezni az intézményben.
- ▶ Hogyan lehet mérhetővé tenni? Az elkészített és kidekorált kukák számával + a szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségével.

Az akció előkészítése: kezdeti helyzetértékelés

- ▶ Mérd fel a környéken lévő hulladékkezelő létesítményeket, és szerezd meg az elérhetőségüket. Egyeztess velük egy lehetséges üzemlátogatás menetéről. (Tudd meg, például, hogy hány fő vehet részt maximum egy ilyen látogatáson.)
- ▶ Egyeztesd le a látogatás időpontját és időtartamát.
- ▶ Töltsd le az akcióhoz kapcsolódó tájékoztató anyagokat a weboldalról.

Az akció előkészítése: tervezés és előkészítés

1-2 hónappal az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt

- ▶ Hirdesd meg az üzemlátogatást a célközönség körében: regisztráld a résztvevőket, és szervezd meg az odajutásukat.
- ▶ Mérd fel a szelektív hulladékgyűjtés helyzetét az akció megvalósításának helyszínén. (Van-e szelektív gyűjtés? Mekkora a szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége?)
- ▶ Határozd meg a szükséges kukák számát:
 - ha van elég kuka – hirdess kreatív versenyt a kukák dekorálására.
 - ha nincs elég kuka – pl. kartondobozokból készíthető kuka, ami szintén kidekorálható.
- ▶ Töltsd le a weboldalról az általános posztereket, amelyek felhívják az emberek figyelmét a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára.
- ▶ Készíts saját posztereket (lehetnek 3D-sek is), melyek informálják az embereket arról, mi kerülhet a különböző színű kukákba.
- ▶ Helyezd ki a posztereket és a kukákat forgalmas helyekre.

Az akció végrehajtása

- ▶ Miután megkapta a hírlevelet, a kapcsolattartó minden nap küldje ki a megfelelő levelet a résztvevőknek, vagy szóban mutassa be nekik az abban leírtakat.
- ▶ Vezényeld le az üzemlátogatást.
- ▶ Népszerűsítsd a szelektív hulladékgyűjtést és az újrahasznosítást a Héten.
- ▶ A hírlevelek hatékonyságát a különböző hulladékaromok gyűjtési mennyiségének mindennapi mérésével lehet követni (pl. miután a keddi hírlevél a műanyag hulladékokról szól, kedden az elkülönítetten gyűjtött műanyag hulladékot kell lemérni).

Eredmények mérése

Részvétel mérése

- ▶ Részvevők száma az üzemlátogatáson.
- ▶ A letöltött és elkészített poszterek száma.
- ▶ A kiküldött hírlevelek száma + azok száma, akiknek felolvasták azok tartalmát.
- ▶ A kidekorált kukák száma.

A szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségének mérése

- ▶ Könnyen kiszámítható a szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége, ha minden nap lemérjük a szelektíven gyűjtött hulladékot anyagfajtánként (pl. kedden a műanyag hulladékról szóló hírlevelet követően a műanyag hulladékot kell lemérni).
- ▶ Ha összehasonlítjuk a szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségét adott időre vonatkozóan a Hét előtt és után, könnyen megállapíthatjuk az akció közvetlen hatását.
- ▶ Szintén meghatározhatjuk a rossz helyre dobott hulladék arányát (% vagy súly).

További információk

Államigazgatási szerv/hatóság

- [Ixelles Municipality](#) (BE - 2013)
- [Regione Emilia-Romagna, Gruppo Hera, Amministrazioni Penitenziarie Emilia-Romagna, coop Gulliver, coop IT2, coop Il Germoglio, Techne, Cefal, Consorzi produttori di AEE Ecolight e Ecodom](#) (IT - 2013)
- [Cherwell District Council](#) (UK - 2012)
- Administration's campaigns on waste collection:
<http://www20.gencat.cat/portal/site/arc/menuitem.60fb2478680e61fd624a1d25b0c0e1a0/?vgnnextoid=00d9b609945a5310VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=00d9b609945a5310VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

Egyesület, civil szervezet

- [Abierto hasta el amanecer](#) (ES - 2011)

Gazdálkodó, ipari szervezet

- [SEUR](#) (ES - 2013)

Oktatási intézmények

- [2. Számú kindergarten of Dabas](#) (HU - 2013)

Egyéb

- [CIAL - Consorzio Imballaggi Alluminio](#) (IT - 2012)

▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét: www.ewwr.eu contact@ewwr.eu

▶ Európai Hulladékcsökkentési Hét magyarországi koordinátorának elérhetősége:

- o www.hulladekcsokkenteshet.hu
- o ewwr@oktf-nhi.gov.hu
- o www.szelektalok.hu

A konyhától a kertig: Mindent a komposztba, amit lehet a munkahelyen is!

Zöldség héjak, kávézacc, almacsutka, elhervadt virágok... Szemeteseink mintegy harmadát a nap mint nap keletkező szerves hulladékainkkal töltjük meg. Ha ezeket helyesen kezeljük, 3 kg szerves hulladékból 1 kg komposzt készülhet, ami hosszú távon táplálékot jelenthet kertünknek. Ez azt bizonyítja, hogy megéri komposztálni. Cél a tanárok és az oktatási intézmény egyéb dolgozói figyelmének felhívása a komposztálás fontosságára és a módszereinek megtanítása. Tehát, komposztálásra fel!

Általános információk

hulladékcsökkentés

nehézségi szint

hulladékáram

újrahasználat

környezeti hatás

papír

csomagolás

újrahasznosítás

költség

elektromos és elektronikai

szerves

Célok

▶ A tanárok és az oktatási intézmény dolgozóinak és - indirekt módon - családtagjaik bátorítása az otthoni és a közösségi komposztálásra (oktatási intézményekben, kerületekben, utcákban, stb.).

Mire van szükség?

Közösségi komposztáló

- ▶ Mi is ez valójában? Egy olyan, komposztálásra kijelölt hely, ahova a diákok gyűjthetik a körülöttük keletkező lebomló szerves hulladékokat (pl. almacsutka).
- ▶ Hogyan kell alkalmazni? A pedagógusok és a diákok összefognak egy új közösségi komposztáló létrehozására, vagy a pedagógusok ösztönzik a gyerekeket a már meglévő komposzthalmok használatára.
- ▶ Mi alapján értékeljük az elért eredményt? A komposztált szerves hulladék mennyisége alapján, ami egyébként a háztartási hulladékokkal együtt kerülne kidobásra.

Komposztálási workshop

- ▶ Mi is ez valójában? Egy információs workshop keretében a résztvevők képet kaphatnak a komposztálásról, megérthetik annak folyamatát, előnyeit.
- ▶ Hogyan alkalmazzuk? Hívd meg a gyerekeket és a szüleiket, és ösztönözd őket arra, hogy használják az intézményben vagy az otthonukban lévő komposztládákat, és azokat népszerűsítsék is a körülöttük élők körében.
- ▶ Mi alapján mérjük az elért eredményt? Azon diákok és szülei számában, akik az iskolában és/vagy az otthonukban kialakítottak saját komposzthalmokat.

Akció előkészítése: kezdeti helyzetértékelés

1 hónappal az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt

Közösségi komposzthalmok

- ▶ Ha már létezik ilyen típusú kezdeményezés a vizsgált területen, akkor annak szervezőit kell megkérni, hogy mérjék le az 1 hét alatt bevitt szerves hulladékok súlyát.

Akció előkészítése: tervezés és előkészítés

1 hónappal az Európai Hulladékcsökkentési Hét előtt

Közösségi komposztáló

- ▶ Ha már létezik ilyen kezdeményezés a környéken: vedd fel a kapcsolatot annak szervezőivel! Tájékoztasd a már meglévő lehetőségekről a kollégáidat és a diákokat, és mutasd be azt nekik részletesen!
- ▶ Ha nincs még ilyen kezdeményezés: hívd össze azokat, akiket érdekelhet a téma, és alakítsátok ki saját komposztálási lehetőségeiteket!
- ▶ Találj egy megfelelő helyet (saját terület vagy köztér), és köss megállapodást erre vonatkozóan a tulajdonosokkal!
- ▶ Készíts működési szabályzatot: jelöld ki az erre alkalmas területet, szervezd meg a komposztálható anyagok behozatalának folyamatát, határozd meg a komposzt szétosztásának mértékét!
- ▶ Mutasd be a kollégáidnak, a diákoknak és esetleg az ő szüleiknek, vagy más lehetséges érdeklődőknek!
- ▶ Készítsd elő a terepet a komposzthalmok kialakítására. Biztosíts mérési lehetőséget az összegyűjtött, bevitt szerves hulladékok leméréséhez, és lehetőség szerint minden résztvevő jegyezze fel az általa bevitt mennyiségeket! Ehhez füzet és toll, vagy felíró tábla biztosítására van szükség.

Komposztáló workshop

- ▶ Találj egy előadásra alkalmas személyt, vagy legyél Te magad az előadó, így Te is meg tudod válaszolni az esetlegesen felmerülő kérdéseket!
- ▶ Jelöld ki a helyszínt és az időpontot a tájékoztató megtartására!
- ▶ Népszerűsítsd, hirdesd a kezdeményezést (helyszín, dátum, időpont, kapcsolattartó személy, regisztráció, stb.)! Részesítsd előnyben a papírmentes kommunikációt (pl. használd a közösségi oldalakat), és ha szükséges, készíts szórólapokat, posztereket, és helyezd ki őket jól látható, forgalmas helyekre!
- ▶ Írd össze, kik vállalták, hogy otthonukban létrehoznak komposztáló ládákat. Jegyezd fel a nevüket és az elérhetőségeiket!
- ▶ Szerezd be a szükséges felszereléseket!

Az akció végrehajtása

Az Európai Hulladékcsökkentési Hét alatt

Közösségi komposztáló

- ▶ Hívd a résztvevőket a komposztálóhoz. Magyarázd el a teendőket, szemléltesd a folyamatot, és ismertesd a szabályokat! Akár ünnepélyes keretek között is átadhatóak az újonnan létrehozott komposztáló lehetőségek.
- ▶ Mérjétek le az összegyűjtött szerves hulladékokat az Európai Hulladékcsökkentési Hét alatt, és jegyezzétek fel a mennyiségeket egy erre a célra kihelyezett táblán, füzetben.

Komposztáló workshop

- ▶ Tartsd meg a tájékoztatót, és annak végén kérj meg minden résztvevőt, hogy aki kedvet kapott a komposztáláshoz (iskolában, otthon, irodában), aláírásával jelezze ezen szándékát egy erre a célra előkészített dokumentumon.

Eredmények mérése

Közösségi komposztáló

- ▶ Ha egy már létező akciót népszerűsítetek, akkor mérjétek le a Héten keletkezett komposzt mennyiségét, és hasonlítsátok össze azt a Hét előtti mennyiséggel. A különbség lesz majd az a mennyiség, ami - hála nektek - nem a háztartási kukába került. Ha viszont egy új komposzthalmot alakítottok ki, akkor annak mennyisége mutatja majd meg az összegyűjtött, háztartási kukától eltérített szerves hulladékok tömegét.

Komposztáló workshop

- ▶ Számold össze azokat a résztvevőket, akik ezek után jobban odafigyelnek a szelektív hulladékgyűjtésre, beleértve a jelenlévőket és azokat is, akik az iskolában részt vesznek a közösségi komposztálásban vagy az otthonukban, esetleg a munkahelyükön alakítottak ki új komposztálót.

További információk

- ▶ Példák korábban megvalósított akciókra
 - Iskolai komposztálás (Spanyolország): www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2011-Case%20studies_School_Mallorca-Spain.pdf
 - Az állatkert jobba teszi a Földet (Spanyolország): www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2012_Case%20Studies_Others_Catalonia.pdf
 - “eRRRe al cubo”, Ribadeneva Reduce y Recupera – Komposztálási akció az iskolában (Spanyolország): www.ewwr.eu/docs/case_studies/EWWR_2011-Case%20studies_Administration_Asturias.pdf
 - Bevált gyakorlatok az otthoni és a közösségi komposztálásra: Bevált gyakorlatok leltára (bio-)hulladék minimalizálásával kapcsolatban, Miniwaste projekt, pp. 9-109: www.miniwaste.eu/mediastore/fckEditor/file/Miniwaste_good_practices_inventory.pdf
- ▶ Érdekes linkek
 - Club del Compost: www.clubdelcompost.it
 - Horta de Formiga: www.lipor.pt

► Európai Hulladékcsökkentési Hét: www.ewwr.eu contact@ewwr.eu

► Európai Hulladékcsökkentési Hét magyarországi koordinátorának elérhetősége:

- o www.hulladekcsokkenteshet.hu
- o ewwr@oktf-nhi.gov.hu
- o www.szelektalok.hu

